TÖB-DER

YÖNETİM KURULUMUZ TOPLANIYOR

Yönetim Kurulumuz, 18.10.1974 günü saat 10.00'da Genel Merkezimizde II. Olağan toplantısını yapacaktır. Yönetim Kurulunun bu toplantısı, 11.7.1974 günü yapılan I. toplantısında kararlaştırılmıştı. Yürütme Kurulu tarafından hazırlanan iç yönemelik ve çalışma programı taslaklarına son biçimini verecek olan Yönetim Kurulu, ayrıca son üç aylık çalışmaları da gözden geçirip değerlendirecektir. İki gün sürecek olan Yönetim Kurulu toplantısına, Merkez Yürütme Kurulu üyelerinden : **Genel Başkan Ali Bozkurt, Genel Başkan Yardımcısı Cemil Çakır, Genel Sekreter Şaban Sezen, Genel Sayman Avni Aytan. Genel Sekreter Yardımcıları Burhanettin Biber, Binali Seferoğlu, Fevzi Çimen, İlhan Alkan ile Yönetim Kurulunun Ankara dışında görev yapan üyeleri Selâmi Kıymaç, Bedirhan Özdemir, Mehmet Yokuş, Necati Eroğlu, H. Nedim Şahhüseyinoğlu, İlbeyi Yılmaz, Nurettin Koçer, Kadri Çoban, Hasan Yiğit, Sadettin Öztürk, İbrahim İşyar, Yaşar Varış, İsmail Akın, Fevzi Akın, Fevzi Ceylan, Nevvare Saraç, M. Ali Köylü, İ. Hakkı Öztorun, Halil Öncül, Hasan Babacan, Selâhattin Şahin** katılacaklardır.

başyazı

SORUNLARIMIZ VE TUTUMUMUZ

Yeni bir öğretim yılına başladık. Ne var ki, ülkemizde öğretmenler yine huzursuz, yine karamsar. Tüm alt yapı kurumlarının eksikliklerine, araç-gereç yokluğuna rağmen, kendisinden çok şeyler vererek görev yapan öğretmenlerin durumu yeni öğretim yılına girerken bu olmamalıydı elbette. Biz Türkiye'de çalışanlar lehine bir siyasi yumuşamanın (sadece yumuşama) onların sorunlarının çözümlenebilmesi için yeterli, olabileceği sanısına düşmedik hiç bir zaman. Sorunlarının çözümünün, halkımızın sorunlarının çözümüne bağlı olduğunu, bunun da ancak halkımızın siyasal iktidara ağırlığını koymasıyla gerçekleşebileceğini biliyoruz.

Bugünkü eğitim ve öğretmen politikasındaki uygulamalar geçmişe kıyasla daha iyi değildir. Özellikle, öğretmenlerin aldıkları ücretler konusunda daha önce oynanan oyunların özde devam etmediğini söylemek çok güç. Öğretmenler siyasi tercihlerine göre ayrı işlem görmüştür. Öğretmenler koyu bir meslek bağnazlığına itilmeye çalışılmıştır. Ve yine çalıştığı eğitim kurumlarına göre ayrıcalığa tabi kılınmıştır. Bütün bunlar, öğretmeni öğ-

(Devamı Sayfa 23'de)

BU SAYIDA

Şubelerimizden Haberler 3
Haberler 4
Dengiz — Mengiz Oyunları : **Zeynel GÜL** 8
Almanya'dan Bir Öğretmen Mektubu : **Ahmet KESKİN** 10
Malezya'da Eğitim : **M. NAALTHAMY** 12
Afrika Seminerinin Sonuçları 12
1974 Dünya Nüfus Yılı 14
Karar Saati : **Baris URLANİS** 15
Fesübhanallah : **İlhami SOYSAL** 18
Özgürlük : **Halit ÇELENK** 20
İşsizlik 21

genel merkezden şubelere

GENEL MERKEZE GÖNDERİLEN PARALAR HK.

1. Şubelerimiz Genel Merkez ödenti payını en geç her ayın 20'sine kadar Genel Merkezin Ziraat Bankası Ankara Yenişehir Şubesindeki 630/25822 numaralı hesabına gönderilmek üzere bulundukları yerin Ziraat Bankasına dekont karşılığı yatıracaklardır.

2. Şubelerimiz ödentiler dışında Genel Merkeze her türlü parayı (bülten abone, kitap, defter vb. paralarını) ise PTT Havale Gönderme Kâğıdı ile gönderecekler ve havale kâğıdının arkasına gönderilen paranın ne parası olauğunu okunaklı olarak yazacaklardır.

Tüm şubelerimize duyurulur. Saygılarımızla.

YENİ KURULAN ŞUBELERİMİZ

ÜRGÜP : **Başkan Ali Ünüvar, Yazman Recep Demircan, Sayman Sinan Uzun, Üye Erdoğan Aslan, Üye Mahmut Türkkan.**

ÇAYIRLI : **Başkan Garip Sarıgül, Yazman Hüseyin Kılıç, Sayman İbrahim Gezik, Üye Binali Ataman, Üye Muhammed Aytekin.**

ORTAKLAR : **Başkan Muharrem Avcı, Yazman Ahmet Kılıç, Sayman Ali Güngör, Üye Güner Tek, Üye İsmail Avcı.**

AHLAT : **Başkan Mustafa Sayın, Yazman Talât Temel, Sayman, Turgut Sevimli, Üye Şefik Koç, Üye Rasim Eren.**

DEMİRCİ : **Başkan Necmi Korkmaz, Yazman Mehmet Özen, Sayman Hakkı Aslan, Üye Ahmet Karakuzu.**

ÇUMRA : **Başkan Teoman Savaşcan, Yazman Haydar Soy, Sayman Tankut Yüksel, Üye Sami Çelik, Üye Mete Savaşeri.**

GEBZE : **Başkan Fikret Kılınç, Yazman Muzaffer Yanan, Sayman Maksut Cihangir, Üye Yücel Zengin, Üye Orhan Yargucu.**

BOZKURT : **Başkan İbrahim Günaydın, Yazman Bahri Gültekin, Sayman Hüseyin Tuğla, Üye Muzaffer Özdemir, Üye Orhan Onat.**

HANİ'DE İLKÖĞRETİM

Diyarbakır Hani ilçesinden bir mektup aldık. İlköğretimin yürekler acısı durumunu dile getiren mektubu aşağıya aynen alıyoruz:

Hani ilçesinde iki ilkokul var. Okulların her biri altı dershaneli. Dört yıldan beri her okulda altı öğretmen kadrosu var. Bunlara bir ya da iki yekil öğretmen de verilerek öğrenim yapılıyor. Her sınıfta en az altmış-yetmiş öğrenci var. Buradaki halk genellikle Türkçe bilmiyor, ana dili Zaza'ca. İkili öğretime gidilmesi için üç yıldır çaba harcanıyor, ama öğretmen bulunamıyor. Bu yıl başında da Millî Eğitimden öğretmen istendi. Millî Eğitim Müdürü bu isteklere karşı şöyle cevap vermektedir. «Cebimde öğretmen yoktur». Gazetelerse, bu yıl, 18 bin ilkokul öğretmeni fazlalığı olduğunu yazıyor. Bu yüzden bazı okullarda bir sınıfa iki öğretmen girecekmiş. Dil bilmeyen yetmiş kişilik bir sınıftaki öğrencilerin tümü erkektir - bir öğretmenin başarısı ne olur, ilgililer bunu hiç düşünmezler mi? Bugün Hani'nin merkezinde ve köylerinde yirmiden fazlan öğretmene ihtiyaç bulunmaktadır.

Birçok ilkokullarda öğrencilerin oturacağı sıra öğretmenlerin oturacağı sandalye yoktur. Okulların zorunlu ihtiyaçlarının sağlanması için verilen dilekçelere «menfi» bile olsa cevap dahi verilmemektldir.

Hani de dahil Diyarbakır'ın tüm ilçelerinde onarımlar ancak Ekim ayında yapılabilmektedir. Bu yüzden bir çok okullarda öğretime ancak Cumhuriyet Bayramından sonra başlanabilmektedir. Böyle bir ortamda ve bu koşullar içinde öğretmenler nasıl çalışabilirler, öğrenciler nasıl başarılı olabilirler? Biz öğretmenler olarak buna rağmen çalışacağız, başarılı olmaya çaba harcıyacağız.

ŞUBELERİMİZDEN HABERLER

ZONGULDAK ÖĞRETMENLER DERNEĞİ TÖB - DER'E DÖNÜŞTÜ

Zonguldak Öğretmenler Derneği, 29.9.1974 günü yapılan Genel Kurul toplantısında bütün mallarını TÖB-DER'E devrederek kendini feshetmiştir. Yerel derneğin bu kararı Zonguldak'taki öğretmenler arasında ve şubemizde sevinç yaratmıştır. Zonguldak'taki öğretmenler tek ve güçlü örgüt çatısı altında toplanmanın en doğru yol olduğunu söylemişlerdir.

GİRESUN'DA DİL BAYRAMI KUTLANDI

Dil Devriminin 42. yıldönümjü dolayısı ile geçtiğimiz 26 Eylül günü yurdun çeşitli yerlerindeki şubelerimizde toplantılar düzenlendi. Giresun şubemizde yapılan toplantıda «Türk Dilinin geçirdiği evrim», «Atatürk ve dil devrimi», «Türk dili ile yapıt veren ozanlardan şiir örnekleri», «Nurullah Ataç ve dil devrimi», Sınıflar açısından dil ve kültür emperyalizmi» konularında konuşmalar yapılmış, şiirler okunmuştur.

DADAY ŞUBEMİZ TÖS MALLARINI ALDI

Daday Şubemiz mahkemeye başvurarak kayyımda bulunan TÖS Daday Şubesine ait malları almıştır.

GERÇÜŞ ŞUBEMİZ KİTAPLIK KURUYOR

Gercüş Şubemiz üyelerinin kültür ve bilgi düzeyini artırmak ve örgütlenmeyi geliştirmek amacıyla bir kitaplık kurmaya karar vermiştir. Şubemiz ayrıca tüm üye ve şubelerimizi kitaplıkları için kitap bağışında bulunmaya çağırmıştır.

BİSMİL ŞUBEMİZİN OYUNU

Daha önce «Duvarların Ötesi» adlı oyunu sahneye koyan Bismil Şubemiz bu kere de Cahit Atay'ın «Pusuda» adlı oyununu sahnelemiştir. Üyelerimizden Aziz Aktaş ve Abdurrahman Gezgin ve Nedim Dağdeviren'in sahneye koydukları temsilden sonra köy muhtarı Kamil Erginer bir konuşma yaparak TÖB-DER Bismil Şubemizi çalışmalarından dolayı övmüştür. Köylüler piyeste rol alan arkadaşlarımızı dakikalarca alkışlamışlardır.

ŞAVŞAT ŞUBEMİZİN TANIŞMA TOPLANTISI

Örnek çalışmalar yapan Şavşat Şubemiz, 26.9.1974 günü saat 19.30 da öğretmenlerin ve halkın katıldığı bir tanışma toplantısı düzenlenmiştir. Şube başkanının açış konuşmasıyla başlıyan toplantıda halk ozanları çeşitli halk türküleri söylemişlerdir. Öğretmenlerin dert ve önerilerinin de ele alındığı toplantıda Kıbrıs sorunu üzerinde de durulmuş ve bu konudaki yanlış tutum ve eğilimler eleştirilmiştir. Başarı ve olumlu bir hava içinden geçen bu tip toplantıların bundan böyle de sürdürülmesi dilenmiştir.

ARPAÇAY ŞUBEMİZ «KARA DÜZEN»İ OYNATTI.

Arpaçay Şubemiz, Ankara Birlik Tiyatrosu'nun sahneye koyduğu «Kara Düzen» adlı oyunu üyelerimize ve halka sunmuştur. Halk oyunu çok beğenmiş ve oyuncuları dakikalarca alkışlamıştır.

DİYARBAKIR ŞUBEMİZİN KONFERANSI

Diyarbakır Şubemiz 5.10.1974 günü Yeni Ortam yazarlarından Uğur Mumcu'ya faşizm konusunda bir konferans verdirtmiştir. Konferansa çevre il ve ilçelerden de kalabalık bir halk ve öğrenci kitlesi katılmıştır. Binden fazla dinleyicinin ilgi ile izlediği konferas sonunda Mumcu yazılı olarak sorulan soruları yanıtlamıştır.

KONGRELERİNİ YAPAN ŞUBELERİMİZ

TÜRKELİ : Başkan Yaşar Şimşek, Yazman Hamza Özer, Sayman Adem Şahin, Üye Hüseyin Öztürk, Üye Nuh Demir.

KIRKLARELİ : Başkan Halil Ekinci, Yazman Lâtife Atay, Sayman Yusuf Coşar, Üye Gazi Kumtemur, Üye Kenan Cantaş.

DÜZİÇİ : Başkan Ahmet Melek, Yazman A. Metin Kararmaz, Sayman Mehmet Türkoğlu, Üye Ö. Dursun Donbaloğlu.

DEVELİ : Başkan Ufuk Soğancı, Yazman Rifat Yıldır, Sayman Mustafa Denteşe, Üye Kemal Karadeniz, Üye Mahmut Çil.

ANDIRIN : Başkan İbrahim Borazan, Yazman Ali Rıza Gürer, Sayman Özden Çiftçi, Üye Nuri Delikurt, Üye Mehmet Merhametsiz.

TİRE : Başkan Necati Bora, Yazman Cafer Tuncer, Sayman Selâhattin Turgut, Üye Abdülkadir Açıl, Üye Ekrem Güneş.

ADİLCEVAZ : Başkan Mehmet Şanlı, Yazman Atakan Karayel, Sayman Ekrem Uluğ, Üye Nebi Şanlı, Üye İzzet Yüzer.

KÜRE : Başkan Sait Özer, Yazman M. Ali Çelebi, Sayman M. Emin Küçük, Üye Numan Kazan, Üye Niyazi Çakal.

haberler

ESKİŞEHİR'DE ÖĞRETMENLER MAĞDUR EDİLİYOR

Eskişehir'de görev yapan birçok meslektaşımız «kadro yokluğu» nedeniyle süreleri geldiği halde terfi ettirilmemekte ve böylece mağdur edilmektedir. Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü öğrentmenlere ait terfi işlemlerini zamınında Bakanlığa göndermektedir. Ancak «kadro yokluğu» yüzünden öğretmenler hak ettikleri terfilere kavuşamamaktadırlar. Öğretmenleri terfilerinin geciktirilmesi bir yandan maddi sıkıntılarını biraz daha artırırken, bir yandan da manen tedirgin olmalarına yolaçmaktadır.

DİVRİĞİ'DE BİR YURT VAR

Divriği'de köylüler tarafından yoksul öğrencilerin barınması için yaptırılmış bir yurt var. Bu yurt kafa yapısı çağdışı bir müdürün yönetiminde. Müdür yurdu yönetmeliğe aykırı olarak yönetmede. Yurtta matematik ve fen bilgisi öğretmenlerinin belleticilik yapması gerekirken müdür, yurda din dersi öğretmenlerini görevli olarak vermekte. Din dersi öğretmenleri de burada barınan yoksul köylü çocuklarının beyinlerini gerici düşüncelerle yıkamaktadır. Yurdu yönetme durumunda olan müdür geçen yıl belleticilik yapan öğretmenlere «saçın uzun, bıyığın var» gibi bahanelerle ve «namaz kılmıyorsunuz» diye baskı yapmıştır. Siyasilerler de arası iyi olan müdür, yapılan bütün şikâyetlere rağmen hükmünü yürütmeye devam etmektedir.

IĞDIR'DA ÖĞRETMENLERE SALDIRI

21.9.1974 günü Iğdır'da bir grup faşist taslağı öğretmenlere ve Ankara Birliği Tiyatro topluluğu üyelerine saldırmıştır. Dövülen öğretmen ve oyuncular karakola başvurmuşlarsa da ilgililer olayı örtbas etmişlerdir.

ANTAKYA'DA SALDIRILAR ARTTI.

Antakya il ve ilçelerinde öğretmenlere karşı gerici ve egemen çevrelerin besleyip kışkırttığı faşist taslakları öğretmenlere karşı saldırılarını yoğunlaştırmışlardır.

Bundan bir süre önce Kırıkhan ilçesinde iki köy öğretmeni komando» adı verilen kişilerce dövülmüştür. Antakya'nın Gülderen Köyü Öğretmeni, köy imamının ve bazı kişilerin saldırısına uğramıştır. Gene Antakya'da «komandolar» çeşitli izinsiz yürüyüşler yapmaktadır.

KARS'TA İKİ ÖĞRETMEN DÖVÜLDÜ.

Kars Şubemiz üyelerinden Kars Alparslan Lisesi öğretmenlerinden Ali Özdemir ile bir arkadaşı kendilerine «Bozkurtçu Komando» adı verilen faşist taslakları tarafından dövülmüşlerdir'

ANAMUR ŞUBEMİZİN KAPATILMASI İÇİN DAVA AÇILDI

Anamur Savcılığı lokalde çeşitli bildiriler bulundurmak ve dağıtmak ve keza bunların muhafazasında kullanılmak suretiyle dernek gaye ve faaliyetlerinin dışına çıkarak 1630 sayılı Dernekler Kanuna aykırı hareket ettikleri iddiasıyla Anamur Şubemizin kapatılmasını ve mallarının hazineye devredilmesini isteyerek Anamur Asliye Hukuk Mahkemeine dava açmıştır. 23.9.1974 günü yapılan ilk duruşmada tanıkların dinlenilmesi için ikinci duruşmanın 1.11.1974 günü yapılmasına karar verilmiştir.

9.8.1974 günü Anamur Şubemiz aranmış ve üyelermizden Mustafa Sakarya ile üyemiz olmayan İsa Ünlü ve Mehmet Emin Uysal şubede bildiri bulundurdukları iddiasıyla gözaltına alınmışlar ve daha sonra gönderildikleri Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından tutuklanmışlardı.

BALIKESİR'DE ÜÇ ARKADAŞIMIZI BIÇAKLADILAR.

Okulumuz içerisinde uzun süreden beri huzursuzluk yaratan, okulda birtakım çatışmalara yol açan sağcı komandolar, son olarak 29.5.1974 tarihinde üç arkadaşımıza Balıkesir istasyonunda bıçaklarla saldırarak yaralamışlardır. Aynı olaylar daha önceleri okulumuzdaki bazı öğretmenlerin kışkırtması ile meydana gelmiş, fakat önceki olaylarda bu tür kesici, öldürücü âletler kullanılmamıştır. Amaç, okuldaki faşist baskıyı arttırmaktır.

Son olay tamamen öldürmek amacı ile düzenlenmiştir. Son olayda bıçakla saldıranlar arasında İlhan Anar adında okulumuz mezunu bir öğretmen de bulunmaktadır Olaydan hemen sonra yakalanan suçlulardan İlhan Anar tutuklanmış fakat bir gün sonra serbest bırakılmıştır. Yaralı arkadaşımız Ali Rıza Tuğcu, halen hastahanede yatmaktadır Diğer yaralı arkadaşımız İshak Kurt, 4 gün önce hastahaneden çıkmıştır. Olay il yöneticilerinin taraftar tutumu ile örtbas edilmeye çalışılmıştır. Okuldaki ilerici Atatürk'çü öğretmenlerin huzuru yoktur. Okulumuzun açılması ile bizleri yeni huzursuzluklar beklemektedir.

İl yöneticilerinin tarafgir tutumları ile örtbas edilmeye çalışılan olay ve serbest bırakılan İlhan Anar, Kâzım Somuncuoğlu, Ahmet Duranbulut, adlı suçluların durumları ve olayın sonucu bizi endişeye düşünmektedir. Okulumuz açıldıkta sonra Devrimci öğrencilere düzenlenecek saldırılar böyle bir olayın yeni olaylara da cesaret kaynağı olacaktır.

Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü Öğrencileri

TORTUM'DA BİR ÖĞRETMEN GÖZALTINA ALINDI

Tortum savcısının telefon emri üzerine Tortum Uncular İlkokulu Müdürü Muzaffer Yıldırım'ın evi jandarmalar tarafından aranmıştır. Jandarmalar öğretmenin evinin altını üstüne getirerek aramışlar ve bazı kitaplarına el koymuşlar ve öğretmeni de yakalayıp Tortum'a getirerek gözaltına almışlardır. Saat 24.00 de savcının karşısına çıkartılan öğretmenin elkonulan kitapları arasında yasak kitap bulunamamıştır. Bunun üzerine öğretmen yeniden jandarmalar tarafından köye getirilmiş ve evi ikinci kere aranmıştır. Bu ikinci aramada öğretmenin doksan adet kitabına daha elkonulmuş ve öğretmen kitapları ile birlikte Tortum'a götürülmüştür. Jandarma santralına hapsedilen öğretmenin elkonulan kitapları şunlardır :

Linç (Kerim Korcan), Nazım (Aydın Aydemir), Atatürk'ün Hayatındaki Kadınlar (Altan Deliormanı), Sait Faik'in Eserleri, Orhan Kemal'in Eserleri, İstanbul Ekpresi, Ancel, Son Hudut, Kokmuş Bir Düzende (Mahmut Makal), Sohbetler (Cemal Kutay'ın aylık dergisi), Allaha Adanan Toprak (Caldwel).

18 Eylül 1974 günü saat 15.00 de savcının sorguya çektiği öğretmene yönelttiği iddialar şunlardır : Jandarmaya hakaret, komünist kitaplar okumak, halka komünizmi aşılamak.

Savcı Yıldırım'a öğretmenlerin yüzde altmış sekseninin komünist olduklarını söylemiş ve kendisini kızdırırsa öğretmeni Adana Devlet Güvenlik Mahkemesine göndermekle tehdit etmiştir. Öğretmen sorgusu sonunda salıverilmiş, kitapları ise incelenmek üzere alıkonulmuştur.

BİR MÜDÜR ÖĞRETMENİ DÖVDÜ

Yalvaç Ortaokulu Müdürü Salih Baş, ortaokul öğretmeni Özdemir Öztürk'ü mesai sırasında odasına çağırmış ve bir grup «ülkücü - komandocu» öğretmenin de işbirliği ile dövmüştür.

GÜMÜŞHACIKÖY'DE BASKI VE SALDIRILAR

Gümüşhacıköy Şubemizden bir rapor aldık. Gümüşhacıköy'deki meslektaşlarımızın örgütlenmelerine engel olmak için faşist kafalı bazı kişiler ve yöneticiler son zamanlarda özellikle üyelerimize karşı baskı ve saldırılarını yoğunlaştırmışlardır.

Şubemiz yönetim kurulu üyelerinden Hulusi Talaş ile üyelerimizden Kemal Keleş ve Mehmet Akbaş gece yarısı içlerinde Ülkü İlkokulu Müdürü Halil Bal, AP eski İlçe Başkanı İsmail Kınalı ve İlköğretim Müdürü Ali Yazar'ın da bulunduğu bir grup saldırgan taradan dövülmüşlerdir. Bu saldırganlardan bir kısmının lise müdürü Muhammet Durmuş tarafından da kışkırtıldıkları söylenmektedir.

Ayrıca Gümüşhacıköy Kaymakamı ve İlköğretim Müdürü Işık İlkokulunda çalışan bir bayan öğretmenin başörtüsü ile sınıfa girmesine de gözyummaktadırlar.

Hükümetin istifasından sonra cüretlerini daha da artıran Gümüşhacıköy'deki gerici ve faşizan güçler karşısında üyelerimizin yılmadan örgütümüz çatısı altında toplandıkları da bildirilmiştir.

DANIŞTAY BAKANLIĞIN BİR İŞLEMİNİ İPTAL ETTİ

Danıştay Beşinci Dairesi 21.12. 1971 tarihinde bakanlık emrine alınan İsparta İlköğretim Müfettişi üyemiz Hüseyin Türe hakkındaki işlemi iptal etmiştir. Türe «Sol fikirleri telkin propagandası yapmak, DEV - GENÇ ve THKO lehinde sempati toplamak gibi davranışlarda bulunduğu» iddiasıyla bakanlık emrine alınmıştı. Bundan bir süre önce avukatlarımızın Türe adına Danıştaya açtıkları dava hakkında Beşinci Daire Yürütmeyi durdurma kararı vermişti.

KİĞI ŞUBEMİZİN BİLDİRİSİ

Kiğı Şubemiz yeni ders yılına başlarken bir bildiri yayınlandı. Eğitim ve öğretmen sorunlarının dile getirildiği bildiride özetle şöyle denilmektedir:

«Ülkemizdeki eğitim ve öğretim bozukluğundan en fazla rahatsız olan biz öğretmenleriz. Dışa bağlı eğitim düzenini kendi öz koşullarımıza ve üretime dönük bir biçimde değiştirmek görevi yine biz öğretmenlere düşmektedir. Ülkemizin sorunlarını, eğitim ve öğretimin en yararlı biçimde uygulama planlamasını bizden başka hiçbir kimse daha iyi yapamaz. Bu ise birey olarak değil, bilinçle birleşerek örgütlenerek başarılır. Bizleri sürekli olarak hoş ama boş sözlerle avutanlara artık inanmamalıyız. Yasaların bize tanıdığı hakları ancak örgütlü olarak kullanabilir, genişletebiliriz. Fedakâr insanlarız biz. Mesleğimize «Tanrı mesleği» denilmesi buradan gelir. Ama biziere sadece karın doyurmaktan öteye hiçbir şey verilmemiş ve verilmemektedir. Öbür kamu görevlilerine tanınmış sosyal hakların çoğu bize verilmemiştir. Örneğin işgüçlüğü zamları, mahrumiyet zamları, tedavi yollukları, yakacak zamları, meslek içi eğitim seminerleri, taraflı davranışlardan doğan haksız atama ve terfi işlemleri, okullarımıza ayrılan giderler gibi konularda biz sürekli olarak mağdur edilmekteyiz.

Sorunlarımıza bireysel olarak çare bulmak güçtür. Kişisel sürtüşme ve kırgınlıklarımızı en kısa zamanda geri plana atmak ve tek örgütümüz TÖB—DER'de birleşmek zorundayız. Örgütlenmeyen; güçlenmeyen, belli bir örgüt disiplini altında çalışmayan meslek grupları ezilmeye mahkumdur. Tek çıkar yolumuz bilinçli örgütlenmedir. Ekonomik bakımdan güçlü olan örgütler tüm sorunlarını kısa sürede çözümlemişlerdir.

Tüm arkadaşlarımızı Türkiye'nin tek ve en güçlü öğretmen örgütü TÖB—DER'de örgütlenmeye çağırıyoruz.»

SANDIKLI'DA JANDARMA ZULMÜ !...

SANDIKLI ÖRENKAYA KÖYÜ ÖĞRETMENİ GEDİK KAN KUSUYOR. KÖY HALKI JANDARMANIN DÖVDÜĞÜ ÖĞRETMENE SAHİP ÇIKTI. TÖB — DER OLAYI PROTESTO ETTİ, SORUMLULARIN CEZALANDIRILMASINI İSTEDİ.

Afyon Sandıklı İlçesi Örenkaya Köyü Öğretmeni İbrahim Gedik, 10.10.1974 günü saat 22.00 sıralarında köy kahvesinde jandarmalar tarafından halkın gözü önünde kıyasıya dövülmüştür. Öğretmen daha sonra ellerine kelepçe takılarak tutuklanmış ve Sandıklı'ya götürülmüş ve hapishaneye kapatılmıştır. Yolda ve hapishanede ağzından ve burnundan kan gelinceye kadar cop, dipçik, tekme ve tokatla dövülen öğretmene ağza alınmıyacak küfürler de edilmiştir. Kaymakam ve savcının emirlerine rağmen salıverilmeyen öğretmen ertesi gün aat 13.30'a kadar dövülmüş ve komaya sokulmuştur. Daha sonra hastahaneye kaldırılan öğretmenin ağzından burnundan kan gelmektedir.

Hükûmet Tabibine baskı yapılarak Gedik'e ancak dokuz gün rapor vermesi sağlanmıştır. Ayrıca Afyon Devlet Hastahanesine de daha fazla süreli rapor vermemesi için baskılar yapılmaktadır.

Olay üzerine Örenkaya Köyüne giden Afyon Şubemiz yöneticilerine köylüler şöyle demişlerdir:

«Köyümüze önderlik yapan öğretmenlerimizi gerçek milliyetçi olarak biliyoruz. Bu öğretmen dövülür mü?»

Olayı protesto etmek için ortaklaşa imzaladıkları «Öğretmen Köylü Eleleyiz» başlıklı yazıda köylüler şöyle demektedir:

«Bizleri vahşi görüyorlar. Kıbrıs'ta esir yaşayan soydaşlarımız gibi biz de mi esiriz? Kıbrıs'ın Türk kesimindeki Türkler gibi hür olmak istiyoruz».

Olayla ilgili olarak Genel Başkanımız, İçişleri ve Millî Eğitim Bakanlıklarına, Jandarma Genel Komutanlığına ve Afyon Valiliğine birer yazı göndererek öğretmen İbrahim Gedik'i dövenler hakkında gerekli işlemlerin derhal yapılmasını istemiştir.

KAN KUSARAK TEDAVİ ALTINDAYIM

Halen Afyon Devlet Hastahanesinde kan kusarak tedavi edilen Örenkaya Köyü İlkokulu Müdürü İbrahim Gedik'in olayla ilgili mektubudur:

«Köye arama yapmak üzere gelen Sandıklı İlçe jandarmaları, arama belgesi olmadığı halde, köylülerin üstlerinini aramak için köy kahvesine girdikleri sırada, ben kendilerine «hoş geldiniz diyerek» yaklaştım. Jandarma Assubayı Çvş. M. Ali Şen ve Başçavuş Cafer üzerime yürüyerek «kaldır ellerini ulan» dediler: Ben de «Biraz daha yumuşak konuşamazmısınız, hepimiz devlet memuruyuz, ben okul müdürüyüm» dedim. Bunun üzerine Assubay Çvş. M. Ali Şen «Daha konuşuyor musun» diyerek boğazıma sarıldı, yakama yapıştı. Beni hırpalamaya başladı. Köy halkından Mustan Karaca «kumandanım bu adam öğretmenimizdir» deyince, assubay «öğretmen olsun ne bok olursa olsun» diyerek beni jadarmalara fırlattı. Arkadan başçavuş Cafer elinde kelepçe ile gelerek «uzat ulan kollarını» diyerek hem hırpaladı ve hem de kelepçeyi taktı. Ben de «cinayet işlemedim, adam öldürmedim, suçum nedir, niye dövüyorsunuz » derken köylüler de beni kurtarmak için kıpırdanma sezdim. Pikabın etrafını çeviren köylüler beni teslim etmek istemediler. Köylü jandarmaların elinden beni kurtarmak için yanlış bir iş yapmasın diyerek, köylülere «sakın bir şey yapmayın, bir harekete geçmeyin, ben birazdan gelirim» dedim.

Sandıklı hapishanesinin önüne geldik. Beni ite kaka içeri soktular. Bu ara yolda dipçikle, copla, tekmeyle yumrukla dövmeye başladılar. Yaptıkları küfürü dile getirmek kabahğını gösteremiyorum. İçeriye girince assubay çavuş M. Ali kepini çıkardı, kollarını sıvadı. Önce tokatladı, sonra ağzımdan ve yardıkları kaşımdan kan gelinceye kadar dövdü. Bundan sonra assubay Cafer çekerek ayaklarımı kırarcasına vurarak beni yere yıktı ve tekmelemeye başladı. Ben «bu yaptıklarınızın kanunu kitabı var mı, dağ başında mı yaşıyoruz, Anayasa teminatımız yok mu?» diyebildim. Assubay Cafer «Kanununu da Anayasasını da S... rim» dedi. Ve vurmaya devam etti. Bu ara Kaymakam ve Savcı geldiler. Savcı beni dışarı çıkarttı. Assubaylara «öğretmenin ifadesini alıp derhal serbest bırakın» dedi ve gitti. Daha sonra beni daha hınçla dövdüler savcıya da küfrettiler şöyle diyorlardı: «Bundan sonra köylerde kaç öğretmeni S..... ğim, kaç öğretmen hastanelik olacak, senin Allahını kitabını S... ulan».

Ben içerde dövülürken köylüler bir otobüs, iki münibüs, iki taksi ve bir kaç traktörle karakola geldiler. Karakolun etrafını sararak korna çalıp olayı protesto ettiler, salınmamı istediler onların sesini duyunca ağlamaklı oldum, gözlerim yaşardı.

Halen Afyon Devlet Hastahanesinde kan kusarak tedavi altındayım.

B A R A Ç

Hikâyeler

Hasan KIYAFET

78 Sayfa, 7,5 TL.

İsteme Adresi : Ararat Yayınevi
Nuruosmaniye Cad. 24/2 — Cağaloğlu/
İSTANBUL

Örgütlenme Çalışmaları

Yeni öğretim yılının başlamasıyla örgütlenme çalışmalarımız da hızlanmıştır. Bir yandan yeni şubelerimiz açılmakta, üye sayımız hızla, artmakta, bir yandan da örgütlenme ve eğitim çalışmalarımız sürdürülmektedir.

Son olarak Genel Merkez temsilcilerimizin de katıldıkları toplantılar ve şube kongreleri şunlardır:

BOYABAT BÖLGE TOPLANTISI:

5.10.1974 günü Boyabat'ta bir bölge toplantısı yapıldı. Bu toplantıya Boyabat Şubemizden başka Sinop, Ayancık, Türkeli, Gerze, Kastamonu, Taşköprü, Çarşamba, Bafra, Terme Vezirköprü, Alaçam, Erfelek şubelerimizin temsilcileri ile Genel Merkezimizden Genel Sekreter Şaban Sezen katıldılar. Toplantıya ayrıca henüz şubemizin kurulmadığı Durağan'dan da bir grup öğretmen katıldı.

Verimli geçen toplantıya Boyabat ve Çarşamba şubelerimiz adına «Örgütleme, özlük sorunları, kapitalist sistemde eğitim ve çevre sorunları» konusunda iki bildiri sunuldu. Toplantıda birer konuşma yapan Çakır ve Sezen yurt ve dünya sorunlarıyle eğitim ve meslek sorunlarına değindiler, yapılan eleştirileri cevaplandırdılar.

Daha sonra söz alan üyeerimiz, sendikal hakların alınması için örgütlenmeye hız verilmesini, eğitim çalışmalarının yoğunlaştırılmasını istediler.

YOZGAT ŞUBEMİZİN KONGRESİ :

5.10.1974 günü yapılan Yozgat Şubemizin olağan genel kurul toplantısına Merkez Yürütme Kurulu üyemiz İlhan Alkan katıldı. Olgun bir hava içinde geçen toplantıda Alkan da bir konuşma yaptı ve TÖB—DER'in çalışma yöntemleri hakkında bilgi verdi, özlük ve meslek sorunlarının çözümlenmesinde örgütlenmenin gereğini ve yararını anlattı. Egemen çevrelerin öğretmenlerin birlik ve beraberliğini bozmak için çaba harcadıklarını da belirten Alkan, kademecilik ve benzeri bölünmelere karşı uyanık olunması gerektiğini söyledi.

Daha sonra seçimlere geçildi. Seçimlerden sonra kazanamayan listenin sözcüsü kazanan arkadaşlarını kutladı ve onların disiplinine uyacaklarını ve başarılı olmaları için ellerinden geleni yapacaklarını söyledi.

DEVELİ ŞUBEMİZİN KONGRESİ :

5.10.1974 günü yapılan Develi Şubemizin genel kurul toplantısına Merkez Yürütme Kurulu üyemiz Sabri Keskin katıldı. Çalışma raporu üzerinde söz alan üyelerimiz şubelerimizin lokalcilik sorununa değinmişler ve öğretmenlerin lokallere kapanarak halka yabancılaşmaktan kaçınmaları gerektiğini belirtmişler, öğretmenlerin paralı oyun oynamalarının kesinlikle yanlış bir davranış olduğunu söylemişlerdir. Yurt ve dünya sorunlarının öğretmenlerin sorunlarıyla ilişkisi üzerinde de duran konuşmacılar şubenin gelecek dönemde yapacağı çalışmaları üzerinde dileklerini de söylemişlerdir.

TAVŞANLI ŞUBEMİZİN KONGRESİ :

5.10.1974 günü Tavşanlı Şubemizin genel kurul toplantısı yapıldı. Toplantıya Merkez Yürütme Kurulumuzdan Fevzi Çimen ile Burhan Biber ile Yönetim Kurulu üyemiz İbrahim İşyar ve Kütahya Şubemiz temsilcileri de izlediler. Kongrede konuşan genel merkez yöneticilerimiz kademecilik sapması üzerinde durarak tek ve merkezî bir örgütlenmenin doğru örgütlenme biçimi olduğunu söylemişler, sorunların tek tek üyelerin çabaları ile değil, örgütle ve örgütlenerek çözümlenebileceğini belirtmişlerdir.

KIRIKKALE ŞUBEMİZİN KONGRESİ :

5.10.1974 günü yapılan Kırıkkale Şubemizin kongresine Merkez Yürütme Kurulu üyelerimizden Binali Seferoğlu, Ankara Bölge temsilcimiz İsmet Yalçınkaya ve Ankara Şubemiz üyesi Hülya Zağyapan katıldılar. Çalışma raporu üzerinde söz alan üyeler, tüm öğretmenlerin ve özellikle de ilkokul öğretmeni arkadaşlarımızın mağdur edildiğini ve böylece öğretmenler arasında yapay farklılıklar ve çekişmeler yaratılmak istenildiğini belirtmişlerdir. Genel merkezin çalışmaları üzerinde düşüncelerini de söyleyen üyeler, ilkokul öğretmenlerinin sorunlarına özel bir dikkat gösterilmesini istemişlerdir.

Daha sonra söz alan Genel Merkez temsilcileri, üyelerin sorunlarını ve yapılan eleştirileri cevaplamışlar, örgütlenmede ve sorunlar karşısındaki yanlış eğilimleri ortaya koyarak bunların giderilme yollarını anlatmışlardır.

ZONGULDAK BÖLGE TOPLANTISI :

Zonguldak şubemizin düzenlediği bölge toplantısı, 12.10.1974 günü şubemiz lokalinde yapıldı. Toplantıya civar şubelerimizden Çaycuma, Devrek, Kilimli ve Bartın Şubelerimizden gelen kalabalık bir öğretmen kitlesi katıldı. Halkın da ilgi ile izlediği toplantıda Genel Başkan Yardımcımız Cemil Çakır ile Genel Sekreter Yardımcımız Binali Seferoğlu hazır bulundular. Özgürlük, bağımsızlık ve demokrasi konularıyla meslek ve eğitim sorunları üzerinde durulan toplantı olumlu bir hava içinde geçti. Toplantıyı Zonguldak'lı işçiler de izlediler. Sorulan çeşitli soruları cevaplayan arkadaşlarımız, şubelerimizin istek ve önerilerini de saptamışlardır.

UŞAK'TA ÖĞRETMEN HALK KOOPERATİFİ KURULDU

Uşak'ta kurucuları arasında öğretmenlerin de bulunduğu «Haşhaş ve Diğer Tarım Ürünlerini Değerlendirme Kooperatifi» adı altında bir halk kooperatifi kurulmuştur. Üyelerimizden İ. Yılmaz Sunucu'nun imzasıyla bir bildiri yayınlıyan kooperatif yönetim kurulu tüm köylüleri, yurt ve yurt dışında çalışan işçileri, öğretmenleri kooperatife ortak olmaya çağırmıştır. Kooperatif yönetim kurulunun bildirisinde şöyle denilmektedir :

«Kooperatifimize 500 ile 30.000 TL. arasında istenilen bir payla ortak olunabiliyor. Fakat bizim için en değerli ortak, günlük giderlerinden kısıntı yaparak 500 TL. ile ortak olan köylü, işçi öğretmenlerdir. Çünkü kooperatifimizin tüzüğü onlara öncelik tanıyor. Kooperatifimizin bir maddesi de 500 TL. ile ortak olanla 30.000 TL. ile ortak olan toplantılarımızda bir oy hakkına sahip.

«Ortak olmak istiyen arkadaşlar ortaklık için seçecekleri payın 1/4 ünü Uşak Etibank Şubesi 24416 ya da Uşak Ziraat Bankası Şubesi 24436 numaralı Haşhaş Kooperatifi hesabımıza yatırırlarsa ve adreslerini bize bildirirlerse ortaklıkla ilgili her türlü işlemlerini yaparak bildirdikleri adrese postalıyoruz.»

Kooperatif ilk olarak bir «Alkoloid» fabrikası kurmayı kararlaştırmıştır. Bunun için devletçe 70 milyon kredi verilecektir. Alkoloid fabrikasından sonra snuta, yağ, küspe, haşhaş ezmesi fabrikaları kurmayı da düşünen kooperatif ortakları şimdiye kadar toplanan paylarla Uşak'ta bir ekmek fabrikası kurmaya başlamıştır. Ekmek fabrikası yakında çalışmaya başlıyacaktır. Halk ve öğretmenler arasında büyük ilgi ve destek gören kooperatife yurt dışındaki işçiler de ortak olmaya başlamışlardır.

DENGİZ MENGİZ OYUNLARI

Zeynel GÜL

Size, «Balyoz» oyunlarını değil, «Dengiz mengiz oyunlarını» anlatacağım. Bu oyun adını bir büyük kahramanından alır.

Bundan aylarca aylarca önce bu oyun oynanırdı yurdumuzda. «Elma dersem çık, armut dersem çıkma.» denmezdi ama, «Görülen lüzum üzerine» dendi mi, akan sular dururdu.

Ben bu oyunu «Dengiz mengiz oyunu» olarak öğrendim. Oyunu yönetenler pek kendilerini göstermezlerdi ama, oyunda yer alanlar genellikle öğretmenler olurdu.

Diyelim ki Eğitim Enstitüsünü bitirdiniz, öğretmen olacaksınız. Siz verilecek görevi bekleyedurun, oyuna seçilmişsinizdir. Gö.reve çağırılmanız gerekirken üç ay atama işleminiz yapılmaz. Nedenini sorarsınız «Gizlidir.» derler. Bu, oyunun SORUŞTURMA bölümüdür. Üç ay sonra «Görülen lüzum üzerine» bir kente büro memuru olarak atanırsınız. Buna benzer oyunlara alışık olduğunuz için pek yadırgamazsınız görevinizi. Ama, şu «Görülen lüzum» nedir diye merak edersiniz. (...) günü, (...) sayılı bir dilekçe verirsiniz Bakanlığa. Karşınızdaki Sağır Sultandır. Dilekçeniz yanıtsız kalır.

Oyun çok tatlıdır. Nedenini sorarsanız, bir süre sonra öğretmenlik görevi verilir de ondan. Bulmuş gibi sevinirsiniz. Hani, Tanrı «Zenginleri sevindirmek için mal verir, yoksulları sevindirmek için de... eşşeğini yitirir, buldururmuş.» Siz de o yoksul gibi sevinirsiniz.

Bir ara Mustafa Üstündağ geldi başımıza. Oyuna ara verildi. Yeni mezunlar hemen görevlerine atandılar, açığa alınan pek olmadı. Dengiz Mengiz oyunları bir ara unutulur gibi oldu.

Şimdi, Üstündağ gitti gidecek. Oyun yeniden başlayabilir. Tüm Öğretmenleri oyuna hazır olmaları için uyarıyorum.

Dikkat edin oyunun gerekçesi «Görülen Lüzum Üzerine» Oyunun adı Dengiz Mengiz oyunu. Oyuna hazırsınız değil mi? Başlıyoruz öyleyse: «Elma!!!» Hayır Hayır «Elma dersem» çıkma. Hem onlar Elma, armut, incir, üzüm gibi yurdumuzun yiyeceklerini değil, A B D yağlarını, süt tozunu severler. Onların sevdiklerini yani ABD yağını, süt tozunu sen sevmiyor musun? İşte o zaman «Görülen Lüzum Üzerine» diyeceklerdir sana.

Oyuna hazır mısınız?

ANKARA'DA BİR ÖĞRENCİ YARALANDI.

Hasanoğlan Atatürk İlköğretmen Okulu 5. sınıf öğrencilerinden Kamer Eser, hafta tatilini geçirmek için geldiği Ankara'da 12.10.1974 günü saat 19.00 sıralarında Site Öğrenci Yurdu yanında otobüs beklerken yakalarında «Bozkurt» rozeti bulunan altı kişinin saldırısına uğramıştır. Eser'in keskin bir cisimle kaş ve burnundan yaralayan kişiler daha sonra olay yerinden kaçmışlardır.

1974 Mart ayında Tunceli İlköğretmen Okulu'nda meydana gelen olaylar üzerine «solcu» olduğu iddiasiyle okuldan sürülen Eser'in «sağcı» öğrencilerin okulda yemeklere karşı başlatmak istedikleri boykot hareketine karşı çıktığı için izlendiği ve dövüldüğü sanılmaktadır.

DÜZCE ŞUBEMİZİN ÇAĞRISI

Öğretmen, geçmiş iktidarlar döneminde halkımızı aydınlanma, bilinçlendirme görevini yaptıkça, anayasa doğrultusundaki laik eğitimi gerçekleştirmeye çalıştıkça ve yasal haklarına sahip çıktıkça çıkarcı ve tutucu çevrelerce horlanmış, görevine son verilmiş, tutuklanmış, ona âdeta düşman gözüyle bakılmıştır.

Öğretmene bu baskılar neden yapılmıştır? Bu sorunun yanıtını artık halkımız çok iyi biliyor. Çünkü öğretmen halkımızı uyandırmaktadır. Ona ışık götürmektedir. Uyanan halkımız nasıl bir düzen içinde yaşadığını, kendisini yoksul bırakanların kimler olduğunu ve bunlardan kurtulmanın yollarını öğrenmektedir. Artık halkımız doğaya ve topluma bilimsel açıdan bakmasını, örneğin yağmurun bir doğa olayı olduğunu öğrenmektedir. Anayasanın kendisine tanıdığı hak ve özgürlükleri, bunların kullanılmasını öğrenmektedir.

Bütün bunlar, çıkarcı ve tutucu çevreleri tedirgin etmektedir. Dolayısı ile, halkın aydınlanmasına yardımcı olan yurtsever öğretmen de bu çevreleri tedirgin etmektedir. Öğretmen üzerinde sürdürülen baskıların, öğretmen kıyımının altında bu gerçek yatmaktadır.

Bütün baskılardan kurtulmanın, haklarına sahip olabilmenin, kutsal bir görev olan halkımızı eğitmenin ve aydınlatmanın tek çözüm yolu : ÖRGÜTLENMEK VE YASALAR ÇERÇEVESİNDE ÖRGÜTLÜ MÜCADELE VERMEKTİR.

Örgütlenme bir bilinç işidir. Belirli bir bilinç düzeyine gelmiş öğretmen, örgütlenmenin gereğini duyar. Bu gün uygar toplum, örgütlü toplum olarak tanımlanmaktadır. Kendini uygar dünyanın bir parçası sayan her yurtsever öğretmen bu gereği duyar ve bugün Türkiye'nin en güçlü ve tek öğretmen örgütü olan örgütümüze katılır.

Çağımızda, kişisel kahramanlıklar dönemi geçmiştir. Bunların yerini tarih sahnesinde kitleler almıştır. Kitleler ise, örgütleriyle seslerini yükseltirler. Toplumun aydın kişileri olarak bu örgütlenmenin dışında kalamayız. Gücümüzü duyurmanın tek yolu budur. Her gün ağırlaşan yaşam koşulları karşısında özlük haklarımızı elde etmek ve elde edilenleri korumak tüm bunları içeren yurt sorunlarının çözümünde **HALKIMIZIN YANINDA** mücadele etmek için güçlü olmak zorundayız.

Bir takım haklar elde etmek ya da daha iyi yerlere gelmek için bazı çevrelere boyun eğmek, yalvarmak, hısım, akrabalık ilişkilerini kullanmak feodal toplumlara özgü davranışlardır. Günümüzde hak almak, kitlelerin tümünü ya da çoğunu kapsayan örgütler aracılığı ile olmaktadır.

Bu gün Türkiye'nin en güçlü ve tek öğretmen örgütü olan Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER) hem bir hak arama, yeni haklar kazanma hem de haklı uğraşımızda birbirimez dayanak olma aracımızdır. TÖB-DER, öğretmen dayanışmasının somut örneğidir. Başta belirttiğimiz nedenlerle haksız yere kıyılan binlerce öğretmen, örgütümüz sayesinde davasını yargıçlar karşısında savunabilmiş çoluk çocuğu ile ele güne muhtaç olmaktan, aç kalmaktan kurtulmuş, görevlerini yerine getirmiştir.

Tüm öğretmen dostlarımızdan bu güne kadar üye olmayan arkadaşlarımızı üye olmaya, üye olan arkadaşlarımı da TÖB-DER'in amaç ve ilkelerini çevresine anlatarak yeni üyeler kazanmaya çağırıyoruz.

Böylece bu gün yurt çapında yaklaşık 525 şubesi ve 80 bine ulaşan üyesi olan örgütümüz, kısa zamanda yüzdeyüz artış göstererek ve demokrasilerin vazgeçilmez ögesi olan büyük bir demokratik baskı grubu haline gelecektir. O zaman daha güçlü olarak yılmadan, kırılmadan haklı davamıza sahip çıkabileceğiz.

Tüm öğretmen arkadaşlarımızı örgütümüzde birleşmeye çağırır, yeni ders yılında başarılar dileriz.

ANKARA ŞUBEMİZİN SEMİNER ÇALIŞMALARI

KONUSU :	TARİHİ :	SUNAN :
1. Milli Eğitim Şurası Neler Getiriyor ve TÖB—DER'in Görüşü	12.10.1974 Saat : 14.00	Ali KAYMAK
2. Ahlâk Dersleri ve Eğitim Yoluyla Demokrasi	19.10.1974 Saat : 14.00	Mustafa DÜZGÜN
3. Eğitim Yönetimi ve Öğretmen - Yönetici İlişkileri	26.10.1974 Saat : 14.00	A. Rıza KAYAALP
4. Yasalar ve Yönetmelikler Karşısında Öğretmenin Sorumluluğu	2.11.1974 Saat : 14.00	Avukat İlhan DİŞÇİ

YER : Ankara Şubesi Lokali, Sümer sokak, No : 5/5 **Yenişehir/ANKARA**

ALMANYA'DAN BİR ÖĞRETMEN MEKTUBU

Ahmet KESKİN

İçimde yurdumdan, mesleğimden ayrı düşmüşlüğün verdiği hasretle, acıyla sizlere uzaklardan seslenmek istiyorum. Bütünden asla kapmuş değilim. İlerici, yurtsever TÖB—Der'in küçük bir parçasına dahi gereken ilgiyi göstereceğimden eminim.

Fakir bir köylünün çocuğuyum. 1964 — 1965 öğretim yılında İlköğretmen okulunu bitirdikten sonra, üç yıl ilkokulda görev yaptık. Daha sonra girdiğim Gazi Eğitim Enstitüsünde öğrenimimi 1970 — 71 öğretim yılında tamamlayıp, Burdur Lisesi resim öğretmenliğine atanmıştım.

Bilinen dönemin tüm baskılarına rağmen büyük bir şevkle ve istekle görevimi yapıyordum.

Kara günlerin zulmüne, azgın Valinin kuduruşluğuna karşı örgütümde yerimi almam gerekiyordu. Bu nedenle iki yıllık görevim boyunca TÖB—DER'imde yönetim kurulu üyesi olarak çalıştım. Üzerimdeki baskıların misli misline yükselmesi için bu yetmişti. Yapılanları bir bir anlatmak belki de yersiz artık.

Öğrencilerimin göz önünde polisce dövülmem, Atatürk'ü anma gününde yaptığım bir panoda (komünizm propagandası yapılıyor) asılsız iddiası yüzünden uğradığım tahkikatlar, görev başında Valinin Uşakları tarafından şahsıma yöneltilen saldırı olayı kanıksanan olaylar haline gelmişti. (Bir davam dolayısıyla TÖB—DER'den hukuki yardım görmüştüm. Müteşekkirim) Benim pano olayını Sayın Mahmut Makal, Güzel Sanatlar Galerisinde, ayaküstü, bir kitabı için not etmişti. Kulakları çınlasın. Bir tahkikat anında, yazılı olarak şahsıma yöneltilen soruları not ettirmek aklıma gelmemişti. Belki daha ilginç bulurdu. Sorulardan biri aynen şöyle idi: (Sınıfta Atatürkçüyüm demişsiniz niçin)

O dönemde yurtseverlerden zulme uğramayanı mı kalmıştı?

3 Eylül 1973 de gözyaşlarımı yutkunarak yazdığım bir dilekçe ile mesleğe veda etmiştim.

Bu iki kara yıl içinde görevimle birlikte kişisel çalışmalarımı da sürdürmüştüm. Bunun sonucu olarak, 1973 Şubat ayında Ankara Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde ilk kişisel resim sergimi sanat severlere sunmuştum. Aynı yıl, bir eserimle Devlet ve Heykel sergisine yedi eserimle de Antalya Güzel Sanatlar Galerisinde açılan çevre sanatcıları resim sergisine katıldım. Ankara Ressam ve Heykeltraşlar Derneğinin de üyesiydim. Ve karma sergilerine katılıyordum.

Meslekten ayrıldıktan sonra kendimi Almanyada buldum. Turisttim. Karımı ve küçük oğlumu geride bırakmıştım.

Şimdi halen Münih'teyim. Onbir ay oldu yurdumdan ayrılalı. Çok zor günler yaşadım bugüne dek. Dilendim dersem belki hiç bir dostum inanmayacaktır. Tuvalet temizliğinden, paspastan kazandığım ufak paralardan biriktirdiklerimle bir süre dil kurslarına devam ettim. Şimdi ise sınavla girdiğim Münih Güzel Sanatlar Akademisi ikinci sömestredeyim.

Gelecek için ümitli değilim pek. Maddi olanaksızlıklar beni oldukça yıprattı. Sağlığım da iyice bozuldu. Burada yardımını görebileceğim kimse yok. Milli Eğitim Bakanlığından maddi destek istedim, burs istedim. Şu ana kadar cevap bile alamadım.

Tüm meslektaşlarıma, yurtseverlere selamlar, saygılar.

TÖB — DER HABER BÜLTENİNE ABONE BULUNUZ. YILLIK ABONESİ : 20 TL., ALTI AYLIĞI : 10 TL.

TÖB — DER HABER BÜLTENİNE YAZI VE HABERLERİNİZİ BEKLERİZ.

MALEZYA'DA EĞİTİM(*)

Ülkenin milli eğitim politikasının temel ilkeleri Malezya- ilk olarak 1956 yılında Eğitim Komitesince saptandı. Bugün Malezya Başbakanı olan ve daha önceleri Eğitim Bakanlığı yapmış bulunan Tan Abdul Razak sözü geçen Komiteye başkanlık yaptı. 1960 yılında bu politika yeniden gözden geçirildi ve bu konuda verilen rapor Parlamento tarafından onaylandı. Ayrıca rapordaki öneriler 1961 Eğitim Kanunu kapsamına alındı. Komitenin ortaya koyduğu sonuçlar özellikle ülkemizin içinde bulunduğu durumda çok önemliydi, çünkü biz halen eğitim sistemimizin biçimi ile birlikte toplumumuzun yapısını da değiştirmekteyiz. Eğitim sistemimiz ile kültürel, sosyal, ekonomik ve politik yaşantımızı uyumlu bir biçimde yürütemez ve bunun yanısıra gelişen bir birey ve geleceğin bir vatandaşı olarak çocuk ve onun gereksinmeleri ile okullarımız arasında tutarlı bir denge kuramazsak; eğitim alanında gittikçe artan mali girişimlerimizi gerektiği gibi bölüştürmemiz mümkün olmaz. 1961 Eğitim Kanununda bu sonuçlara gerçekçi bir gözle bakılmış ve eğitimimizin yeni yapısının geniş bir özeti verilmiştir.

Temel eğitim onbeş yaşına kadar sürmektedir. Öğrencilerin çeşitli yetenek ve ilgilerini geliştirmelerine yardımcı olabilmek için temel genel ortaokul konularının yanısıra ortaokul müfredat programlarına pratik seçmeli dersler konulmuş ve program genişletilmiştir.

Malezya'da meslekî ve teknik eğitimin gereği uzun bir süreden beri, hatta ülkemizde kalay ve lastik üretimi üzerinde yoğun çalışmaların sürdürüldüğü yıllarda bile duyulmuştur. Çeşitli ağır ve hafif endüstri kollarının kurulması ve ülkemizde teknoloji ve bilimin gelişmesine olan büyük güven sonucu teknik ve mesleki eğitim bir ihtiyaç haline gelmiştir. Know-how eksikliği nedeniyle birçok alanlarda ciddi geçici başarısızlıklarımız olmaktadır. Deniz aşırı ülkelerden teknik uzman yardımı alınmıştır. Bu uzmanlar halen Malezya'nın birçok yerinde çeşitli projelerle ilgili çalışmaları yürütmektedirler. Ama bu durum, ülkemizin kendi öz uzmanlaşması yoluyla bu alandaki denetimi tamamıyla eline alıncayadek sürecek geçici bir tedbirdir.

İstatistiklere göre Malezya birçok iş alanında kalifiye eleman sıkıntısı çekmektedir. Bunlardan en önemlileri muhasebeciler ve tarım uzmanlarıdır. Örneğin bugünkü ekonomik gelişim hızı içinde Malezya'nın yılda iki yüz muhasebeciye ihtiyacı vardır. Sözü geçen mesleklerdeki uzmanlaşmanın gelişmesi doğrultusunda gerekli bilginin yurt düzeyine yayılması amacıyla 1965 yılında Eğitim Bakanlığı tarafından orta okul seviyesinde dört yeni ders programı eklendi. Bunlar, tarım bilmi, ticaret endüstriyel sanatlar, ve ev idaresidir. Ticaret dersi öğrencilerin iş dünyasını tanımalarına yardımcı olur. Tarım bilimi ve endüstriyel sanatlar dersleri ise sırasıyla öğrencilerin modern çiftlik tekniklerine, atelyelerde kullanılan belli başlı alet ve makinelerin kullanım tekniklerine yakınlaşmalarını sağlar. Ev idaresi daha çok kızlar için konulmuş bir derstir. Amacı ev idaresi sanatı alanındaki temel eğitimin yurt çapında yayılmasıdır. Endüstriyel sanatlar ve ev idaresi öğretimi yapan okullara gerekli yer ve araçlar sağlanmıştır. Tarım bilimi dersi içinse yine öğrencilere uygun tarımsal araçlar ve üzerinde çalışabilecekleri bir toprak parçası verilmiştir.

Ortaokulun ilk sınıflarını bitiren öğrenciler, normal akademik okulların yanısıra teknik okulları veya meslekî okulları seçebilirler. Meslekî okulların temel uğraşı öğrencilerin mesleklerinde gerekli bilgilerle donatmaktır. Öte yandan teknik yönü ağır basan bir akademik eğitim vermek amacıyla kurulmuşlardır.

TARIM BİLİMİ

Tarım Bilimi aşağıdaki hedeflere ulaşmak amacıyla orta öğretimin başlangıç seviyesinde okutulmaktadır :

a) Öğrencilerin tarım alanına ilgi duymalarını sağlamak ve bu konunun önemini kavramalarına yardım etmek.

b) Onları çiftçilik için gerekli pratik bilgi ve yetenekle donatmak.

c) Öğrencilere tarım alanında gerekli temel bilgiyi vermek.

Halen okullar başlangıç çalışmaları için yeterli miktarda arazi üzerine kurulmuşlardır. Uygulamalı dersler için daha fazla alan gerekmektedir. Ve gelecekte her okul ortalama olarak 25 - 30 akr (1) lık bir sahaya sahip olacaktır.

ENDÜSTRİYEL SANATLAR

Endüstriyel sanatlar genel eğitimin ufak bir bölümüdür. Öğrencileri belli bir mesleğe hazırlamak veya onları ticaret alanında eğitmek gibi bir amaç güdülmemiştir. Öncelikle aşağıdaki konuları kapsamaktadır.

a) Kişilerin yararlı olabilecek alışkanlıkları, bilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesi

b) Modern çevrenin endüstri aşamalarında geçerli olabilecek ayarlamaların iyice kavranması.

TİCARİ ÇALIŞMALAR

Bu seviyede yapılan bir ticari çalışma eğitiminin amacı öğrencileri işe girme konusunda hazırlamak değildir. Bu çalışmaların hedefi aşağıda belirtilmiştir :

a) Öğrencilerin iş dünyasına olan ilgilerini arttırmak.

b) Modern toplumun işleyişini kavramalarını sağlayarak iyi ve yararlanabilen vatandaş olmalarına yardım etmek.

EV İDARESİ

Ev idaresi aşağıdaki amaçlarla okutulmaktadır :

a) Öğrencileri fiyecek, giyecek, sağlık ve mesken ve insani ilişkileri kapsayan ev idaresi biliminin çeşitli yönleri ile ilgili görgülerini arttırmak.

b) Öğrencilerin bu alanda bilgi ve yetenek ka-

(1) Yaklaşık 110 - 120 Dönüm.

AFRİKA SEMİNERİNİN SONUÇLARI (*)

FISE tarafından 15 - 17 Mart 1971 günleri arasında Afrikalı öğretmen sendika ve kuruluşları adına Hartum'da düzenlenen Fonksiyonel Okur - Yazarlık konulu Seminere katılanlar, sömürgeci ülkelerin Afrikanın doğal kaynaklarını salt tekellerin kârları yararına sömürdüklerini ve Afrika kültürlerini, gelişmelerini önlemek için baskı altında tuttuklarını açıklamıştır. Sömürgecilik döneminde, yardımcı hizmetlerin yürütülmesi için sadece bir kaç eğitim adacığı meydana getirilmiştir.

Seminere katılanlar, sosyalist ülkelerin ve kapitalist anayurtlardaki işçilerin dayanışması ve desteği ile sürdürülen ulusal bağımsızlık savaşının Afrika'da sömürgecilik sisteminin parçalanmasına yol açtığını savunmuşlardır.

Bağımsızlığın kazanılmasından hemen sonra emekçi kitleler, sömürgeciliğin eğitim alanında bıraktığı baskı mirasını ortadan kaldırmak için daha yüksek düzeyde bir kitle eğitiminin örgütlenmesini istemişlerdir.

1961'de UNESCO'nun himayesi altında toplanan Afrikalı Eğitim Bakanları Konferansı, 1980 yılına kadar altı yıllık bir zorunlu ilköğrenimin genelleşmesine, bu çocuklardan yüzde yirmisinin orta öğrenime devam etmelerine ve fakültelere 300.000 öğrenci kaydedilmesine yol açacak bir planın uygulanmasına karar vermiştir. Bunun sorumluluğu bütün Afrikalı hükümetlerin olacaktı. Seminere katılanlar, Afrikalı öğretmen sendika ve örgütlerinin üyelerini seferber ederek, emekçi kitlelerin eğitimi ile ilgili tüm güçlerin işbirliği ile bu plânın gerçekten uygulanması için sürekli, karar ve çetin bir mücadele açmaları gerektiğine karar vermişlerdir.

Bu plânın gerçekleştirilmesi cehaletin temel kaynağının kurutulmasını ve Afrika'da eğitimin kalkınması için gerekli öğretmenlerin yetiştirilmesini mümkün kılacaktır.

Ancak Afrika bugün hâlâ dünyada en yüksek cehalet oranına sahiptir ve okuma-yazma bilmeyenlerin kitlesi bir çok ülkelerde daha da artma eğilimi göstermektedir. Fonksiyonel okur-yazarlık öğretimi, yoğun bir biçimde uygulandığı ve genel eğitim sistemi ile bütünleştirildiği takdirde, cehaletin ortadan kaldırılması uğraşında değerli bir yönetemdir.

Seminere katılanlar cehalete karşı savaşta UNESCO'nun oynadığı rolü çok beğenmişlerdir. UNESCO bir çok Afrika ülkelerinde bir dizi projeler gerçekleştirmişlerdir, okur-yaarlık eğitimine ör-

---

zanmalarına yardım etmek ve mutlu sağlıklı bir yaşantı için gerekli yönelimleri geliştirmek.

Sürekli olarak değişen bir dünyada yaşıyoruz. Değişimin kendisi bir geçiş sürecinin tümünü içine alır. Bu süreç ise toplumun durağan bir yapısal durumdan dinamik bir toplumsal sisteme ve yenilemeye geçişidir. Yenilenme gelişmenin bir parçasıdır ve gelişen ülkeler için üretimin sosyo-kültürel temel yapısındaki yenilenmeler gelişmenin bir elemanı olmalıdır. Toplumsal değerlerin daha fonksiyonel olması ve yeni bir kuşak ve yeni bir çağ için gerekli yeni koşulları karşılıyabilmeleri için ilerleyen ve gelişen bir toplumda modası geçmiş değerlerde mutlaka bir değişiklik ve reform yapılması gereklidir.

Modern insanın en önemli özelliklerinden biri -bir Alman filozofu ve psikoloğu olan Lersch'e göre- onun «niçin», «neden» v.s. gibi sorular soran kişiliğidir. Diğer bir deyişle, modern insanı «hazır bulunmuş bilgi» doyurmaz. Kendi hayatını modern yaşam koşullarına göre ayarlamak istiyen genç öğrenciyi araştırmanın daima üstün geldiği modern yaşantıya yöneltmek için onu yukarda belirttiğimiz modern insanın özelliklerine uygun bir çizgiye getirmeliyiz. Genç insanı eğitildiği yer olan okulunda modern araştırma ve yetenek elde etme yöntemleri ile karşı karşıya getirmeliyiz. Bu da onun kişisel araştırması yoluyla olur. Bir çocuk yaşantısı boyunca birçok deneyler yapar ama okul çağına geldiği zaman eğitim yoluyla kendisine zorla kabul ettirilen gelenek ve kültür onun araştırmaya olan eğilimini büyük ölçüde engeller ve çocuğu kendisine verileni almaya zorlar. Çocuğun çevre koşulları basit olduğu sürece bu çevrede doğan sorunlar onun atalarının karşılaşmış oldukları sorunlarla aynı yapıda olur ve aynı özellikleri taşır. Bu basit koşullar altında yaklaşım, tarzı olayların çözümünde zorluk göstermez. Ama gelişme kısa bir süre içinde oluşur ve çok hızlı meydana gelirse o zaman geleneksel eğitim öğrencinin kafasınını karışmasına ve daha kötü sonuçlara sebep olur, bir hüsran kaynağı haline gelir. Okulun en zeki çocuğuna bile devamlı olarak değişen çevresinde hiç kullanamıyacağı geçersiz bilgiler verilse, bunun hiç bir yararı olmaz. Tarihte Dewey'in yaşadığı dönemde böyle bir durum olmuştur. Çocuktan okulda iken sürekli olarak dinlemesi istenmiş ama hayat onu eğitimi sırasında hiç te hazırlanmadığı eylemler itmiştir. Bu yüzden Dewey'in isteğini tekrarlıyor ve dinleme» okulunun yerine, çocuklara «nasıl yapılacağının» öğretildiği okul istiyrouz.

Sonuç olarak, burada çeşitli ırklardan, çeşitli ülkelerden gelerek toplanmış bulunuyoruz. Farklı politik sistemlerimiz ve değişik adet ve geleneklerimiz var. Ama biz çalışan kitlelerin birliği ve evrensel kardeşlik bağlarıyla bağlanmış bulunuyoruz. Birlikte başarabileceğimiz çok şey var. Ortak çalışmalarımızı birleştirelim, deneylerimizi ve sorunlarımızı paylaşalım, dünya halklarının karşılaştıkları ortak sorunlara ortak çözümler bulalım ve daha iyi ve daha adaletli bir dünyaya doğru elele yürüyelim.

(*) Teachers of the World, dergisinin 2/1974 sayısından Malezya Milli Öğretmenler Birliği temsilcisi M. NALLATHAMY'nin 1973 Haziran ayında Bükreşteki mesleki kongrede yaptığı konuşma.

nek olmuşlar, çeşitli yetkili organlarında, özellikle Afrikalı hükümetlere görev yüleyen sayısız bildiriler yayınlamışlar, tavsiye kararları almıştır.

Seminere katılanlar, Dünya Sendikalar Federasyonunun inisyatifiyle 1969 Mayısında Lefkoşe'de toplanan Dünya Sendikaları Konferansının kabul ettiği Fonksiyonel Okur-Yazarlık Anayasasını çok değerli bir belge olarak nitelemişlerdir. Afrikalı öğretmen sendika ve kuruluşlarının bu belgeyi incelemelerini örgütlemişler ve içeriğinin fonksiyonel okur-yazarlık yolundaki çabalarına ışık tutabileceğini ve her ülkenin somut koşullarına ve sosyo-ekonomik çerçevesine uygun kendilerine özgü eylem programlarını saptamaya yardımcı olabileceğini ileri sürmüşlerdir. Öğretmen sendika ve kuruluşlarının, ulusal işçi sendikaları merkezleri ve köylü, kadın ve gençlik kuruluşları ile ilişkileri ne olursa olsun, kent ve köy emekçileri ve kadınları için ortak fonksiyonel okur-yazarlık programlarının düzenlenmesi ve bu programlarının düzenlenmesi ve bu programların uygulanması için ortak eylemlerin örgütlenmesi çabaların başarıya ulaşmasını sağlayacak zorunlu öğelerdir.

Seminere katılanlar, Afrikalı öğretmen sendika ve örgütlerine, cehaletin ortadan kaldırılmasına yönelik bir plan hazırlama, ekonomik ve sosyal hayatın her alanında fonksiyonel okur-yazarlık öğretiminin içeriğini saptama çabalarına katılmalarını, amaçları ve kullanılacak araçları saptamalarını tavsiye ederler.

Öğretmen sendikalarının da katkısı ile hazırlanması gereken bu plân üreticilerin, meslekî nitelikleri olduğu kadar birer yurttaş olarak eğitilmelerini de iyileştirecek bir şekilde yetiştirilmelerini sağlamalıdır. Fonksiyonel okur-yazarlığın bir sonucu üretimin ve verimin arttırılması olmak gerekiyorsa, aynı zamanda bir ülkenin ekonomik, sosyal, kültürel ve politik hayatını etkileyen ahlâkî ve fikrî nitelikleri de aşılayabilmelidir. Bu nedenle, bilinçli ve yürütülen sınıf mücadelesine katılmaya yetenekli Afrikalı işçileri, ulusal, kıtasal ve uluslararası düzeylerde, sömürgecilik ve yeni sömürgecilik yapılarının tasfiyesi ve emperyalizmin ekonomik sömürüsünden, ideolojik ve kültürel baskısından arınmış yeni, demokratik yapıların kurulması yolunda eğitmek gerekir.

Fonksiyonel okur-yazarlık öğretiminin gerçekleştirilmesi yeterli malî kaynaklar ister. Bunlar ise bir çok Afrika ülkelerinin olanakları dışında bulunduğundan, aktif bir uluslararası dayanışmaya kuvvetle ihtiyaç vardır. Bu aynı zamanda okuma-yazma öğretmenlerinin yetiştirilmesini gerektirir. Bunlar zaten öğretmen iseler, ek bir pratik teknik eğitimden geçirilmelidirler. Fonksiyonel okur-yazarlık öğretmen okullarında düzenlenebilir.

Seminere katılanlar, Üniversitelerin yetişkinlere okuma-yazma öğretmekle uğraşan özel bölümler kurmaya başladıklarını memnuniyetle kaydetmişlerdir. Bu arada halka kendi mahallî dillerinde okuma yazma öğretmeyi mümkün kılacak tedbirlerin geliştirilmesini istemişlerdir.

Sendikaların ve özellikle öğretmen sendikaları nın katılıp tüm işçilerin hak ve çıkarlarını savunacakları ulusal bir örgütün kurulması ve okur-yazarlık sorunlariyle ilgili olarak çeşitli Bakanlıklar arasında yakın bir işbirliği sağlanması da çok yararlı olacaktır. Bu sayede cehaletin kökünün kazınması için bir plân hazırlanabilir, bu plânın uygulanması kontrol edilir, ortaya çıkan çeşitli zorluklar incelenir ve bunlara çözüm yolları bulunmasına çalışılır ve okuma-yazma öğrenecek çeşitli sosyal ve ekonomik gruplar arasında rekabet yaratılmış olur.

Seminere katılanlar, kapitalist olmayan kalkınma yolunun bazı Afrika ülkelerinin eğitim alanında ve özellikle okuma-yazma öğretiminde dikkat çekici başarılar sağlamalarına yol açtığını ileri sürmüşlerdir. Bunun da nedeni, bu düzende ekonomik plânlamanın milletin yararına ve ihtiyaçlarına göre yapılması ve özellikle toplumun en geri kalmış ve yoksul tabakalarına hizmet etmesidir.

Kapitalist olmayan kalkınma yolu daha iyi nitelikte bir kitle eğitimini mümkün kılar.

Afrika'nın sanayileşmek, tarımını makinalaştırmak, hizmet ve dağıtım sektörlerini örgütlemek ve nüfus artışına rağmen halkının refahını sağlamak için gerekli yeteri kadar çeşitli doğal kaynakları vardır.

Her ülke, kent ve köy emekçilerinin yararına olarak doğal kaynaklarından özgürce ve egemence yararlanmak hakkına sahip olmalı ve bu kaynakların yabancı tekeller tarafından sömürülmesine son verilmelidir.

Gine-Bissau, Mozambik ve Angola halklarının Portekiz sömürgeciliğinin boyunduruğundan kurtularak bağımsızlıklarına kavuşmaları, Güney Afrika ve Kuzey Rodezya'da «apartheid»in ortadan kaldırılması ve Arap ülkelerine karşı İsrail saldırısının sonuçlarının tasfiyesi (zira Arap ülkeleri bu yüzden okur-yazarlık kampanyalarına ve eğitime harcayabilecekleri büyük meblâğları savunma masraflarına ayırmak zorunda kalmaktadırlar), bütün bunlar bu ülkeler halklarının eğitimini geliştirmek için mutlaka çözülmesi gereken sorunlardır.

Seminere katılanlar, öğretmenler tarafından Portekizin sömürgecilik tahakkümü altındaki ülkelerinin kurtarılmış bölgelerinde halk kitlelerinin eğitimi konusunda şimdiye kadar elde edilmiş olan başarılı sonuçları sevinçle karşılar. Bütün öğretmen sendika ve kuruluşlarına, ulusal kurtuluş hareketini desteklemek için dayanışma kampanyaları örgütlemeleri ve ırkçılık ve ırk ayırımına karşı savaşa katılmaları için çağırıda bulunur.

Sendika ve diğer kuruluşları içinde örgütlenmiş ve birleşmiş Afrikalı öğretmenler birlikte mücadele ettikleri halklarının ayrılmaz bir parçasını teşkil ederler ve daha iyi bir hayat ve barış uğrundaki bu mücadelelerini bütün dünyanın emekçileri ve halkları ile tam bir dayanışma içinde gittikçe daha güçlü bir şekilde sürdüreceklerdir.

Çeviren : Şiar YALÇIN

(*) FİSE'nin yayın organı «Teachers of The World» den alınmıştır.

1974 DÜNYA NÜFUS YILI

Birleşmiş Milletler, dünya kamuoyunu çağımızın en önemli sorunlarından biri olan «nüfus patlaması» konusunda uyarmak, halkları ve hükümetleri nüfus konusunda aydınlatmak amacıyla 1974 yılını «Dünya Nüfus Yılı» olarak kabul etmiştir. Ayrıca 1974 yılı Ağustos ayında Romanya'nın Bükreş kentinde «Dünya Nüfus Konferansı» toplanmıştır.

NÜFUS KONUSUNDAKİ ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER

İyimser, Karamsar ve Gerçekçi Görüşler

Dünya nüfusunun sürekli olarak artması ve bunun doğurduğu sorunlar konusunda birbiri ile çelişen çeşitli görüşler vardır. Bunlara iyimser, karamsar ve gerçekçi görüşler olarak başlıca üç öbekte toplamak olanaklıdır. Aşağıda bu konudaki görüşler özet olarak verilmiştir.

★ Kimi görüşlere dünya nüfusunun sürekli olarak artışı, insanlığı dünya çapında bir felaketin eşiğine getirmiştir.

★ Kimi görüşlere göre ise teknolojik gelişme ve dünyanın doğal olanakları, daha milyarlarca insanın gereksinmelerini karşılayacak durumdadır.

★ Kimi görüşlere göre nüfus artışı konusunda dünya çapında ve ulusların kendi çaplarında alacakları iktisadî, toplumsal ve politik köklü değişikliklerle çözüm getirilebilir.

★ Kimi görüşler de nüfus artışının «aile plânlaması» ve «doğum kontrolu» gibi yollarla önlenebileceği savındadırlar.

Bazı Ülkelerin Nüfus Konusundaki Tutumları

★ Brezilya nüfus kontrolüne karşıdır.

★ Çin Halk Cumhuriyetinin Görüşü :

«Deneylerimiz sonunda, Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki gelişmekte olan ülkelerin yoksulluğu ile geriliğinin arkasında yatan tek nedenin nüfus fazlalığı olduğunu söylemenin yanlışlığına ve gerçeğe aykırılığına inandık. İnancımız, bu yoksulluk ve gerilikten doğan sorunların çözümlenmesinde bir nüfus politikasının yeterli olduğu düşüncesi için de geçerlidir... Çin, ulusal iktisadının plânlı şekilde gelişmesini sağlıyacak bir politika uygulamaktadır. Nüfusun plânlı olarak artması da bu politikanın bir kısmını oluşturmaktadır. Fiziksel üretim de insanların çoğalmasında da anaşiyi onaylamıyoruz.» (1973 yılında Cenevre'de düzenlenen Birleşmiş Milletler Nüfus Komisyonu toplantısında Çin Halk Cumhuriyeti gözlemcisi Yu'nun yaptığı konuşmadan).

★ Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin Görüşü :

«Tarihteki deneyler nüfus artışının iktisadi ve kültürel gelişmeye engel olmadığını göstermiştir. Toplumsal yaşantı maddî üretim koşulları ve düzeyine bağlı olduğuna göre, iktisadi ve toplumsal gelişme ile nüfus artışını uyumlu hale getirme sorununun çözümünü, aile plânlamasında olduğu gibi nüfus artışını iktisadi gelişmeye göre ayarlamakta değil, nüfus artış oranlarını aşacak ve halkın yaşama düzeyinin yükselmesini sağlıyacak iktisadi gelişme oranlarına ulaşmakta aramalıyız.» (Birleşmiş Milletler örgütünün 1974 Şubat ayında seksen ülkenin hükümeti ile yaptığı dünya çapındaki nüfus ve gelişme soruşturmasına verilen Sovyet cevabından).

★ Habeşistan, Liberya, Malawi, Zambiya'nın henüz bir nüfus politikaları yoktur.

★ A.B.D.'nin resmî bir nüfus politikası yoktur. Ancak devlet istiyen ailelere aile plânlaması hizmetlerini sağlamaktadır.

★ Hindistan, nüfus kontrolünü kabul etmiştir.

★ Japonya, değişmez bir nüfusa ulaşmak istemektedir.

★ Pakistan'ın nüfus politikasının özeti şudur : Daha az ve daha sağlıklı çocuklar.

★ S.S.C. Birliği, Yugoslavya, Ukrayna, İsveç, Norveç, Finlandiya, Danimarka ve Avusturya nüfus artışına doğrudan doğruya bir müdahalede bulunmaktadırlar.

★ Çekoslovakya, Fransa, Yunanistan, Macaristan, Romanya nüfuslarını artırma eğilimindedirler.

Nüfus Konusunda Bazı Kişisel Görüşler

«Daha az gelişmiş ülkelerde doğurganlığın kısıtlanması, iktisadi gelişmeyi kolaylaştıracaktır» (Frank W. NOTESTEİN, Amerikalı Demograf)

★

«Nüfus artışı uzun dönemde, değişmeyen bir nüfustan daha iki iktisadi sonuçlar sağlar.» (Julian L. SİMON, Amerikalı Profesör).

«Peygamberler Afrika nüfusunun yapısının ve güç hacminin, dünya refahına bir tehlike ve Afrika ülkelerinin gelişimine bir engel olduğunu öne sürerler. Bu tek boyutlu bir yaklaşımdır. Afrika'da büyüyen nüfusa bir sorun olarak bakılmasına izin veremeyiz. En hızlı gelişmenin sağlanması için savaşan gençlerimizin sorunlarını çözümlemeliyiz. Afrika dev baskılar karşısında bunu başarmalıdır.» (Maaze BEKELE, Habeşistanlı Eğitimci).

KARAR SAATİ (*)

Boris URLANİS (1

Birleşmiş Milletlerin 1974'ü Uluslararası Nüfus Yılı seçme kararı dünya nüfus sorunun korkulu özelliğinin bir kanıtıdır. Bu sorunun yanında nükleer tehlikenin ortadan kaldırılması, silâh yarışının durdurulması ve çevre korunması sorunlarının çözümü de insanoğlunun geleceğini etkileyecektir.

Nüfus büyümesi üzerinde konuşurken, başlangıçta, sonuçlanması gereken görevlerin uyuşmazlıkları üzerinde durmalıyız. Doğum yanlısı durum denen, doğum oranının yükseltilmesi gereksinimi ve doğum yanlısı olmayan durum denen, doğum oranının azaltılması gereksinimi.

Toplumsal, ekonomik, fiziksel ve çoğrafi koşulların kesinlikle farklılığı, dünya ülkelerinin karşılaştığı görevlerdeki farklılığı belirler. Kimi ülkelerde doğum oranı alçak bir düzeye düşmüştür, hatta kimi bölgelerde bu oran aşırı düzeyde düşüktür. Diğer ülkelerde ise yüksek, hatta aşırı düzeyde yüksektir. Bu ülkelerdeki hükümetler duruma kayıtsız kalmamalı, canlı ve etkili yaklaşımlar getirilmelidir. Bu ise belirli bir nüfus politikasının izlenmesi demektir.

Sovyetler Birliği ve Sosyalist Avrupa ülkelerinde, böyle bir politika, doğum oranının artmasının desteklenmesi ile belirlenmiştir. Bazı kişiler bunu kuşku ile karşılamakta ve kendilerinin nüfus bilimi yöntemlerinde dikkate alınacak bir etkileri olacağına inanmamaktadırlar. Bununla birlikte, geçen birkaç yıl, bu kuşkuculuğun temelsizliğini kesinlikle kanıtlamıştır. Örneğin, Çekoslavakya'da, doğum oranı 1968'-de 14.9 (binde olarak), 1969'da 15.5, 1970'de, 15.9, 1971'de 16.5, 1972'de 17.8 ve 1973'ün ilk 9 ayında 19.'dir.

Böylece, geçen 5 yılda Çekoslavakya'da doğum oranı yaklaşık olarak 13 artmıştır. Bu, kadınlara yardım ve toplum işleri ile anneliğin birleştirilmesini kolaylaştırmayı amaçlayan önemli hükümet çabalarının doğrudan sonucudur. Çekoslavakya şimdi, doğum oranı açısından, Arnavutluk dışında bütün sosyalist Avrupa ülkelerini geride bırakmıştır.

Benzer çabalar Sovyetler Birliği'nde de gösterilmiştir. Okul öncesi kuruluşlar ağının genişletilmesi ve genel yasal tedbirlerin ötesinde, artan doğum oranını güvenlik altına alan etkenler ise, yaşama düzeyinin, konutlaştırmasının ve gene hizmetlerin geliştirilmesidir. Bun lardan sonuç alınmaya başlanmış tır. 1970 ve 1971'de, 20 - 24 yaşların daki her 1000 kadında 170 doğum rastlanırken, 1971 - 1972'de bu say yaklaşık olarak 174'e yükselmiştir Bu sayılar 25 - 29 yaş arasında 13 ve 137'nin biraz üstündedir.

Bu düzenlemeler, çalışan kadın ların çocuk sahibi olmalarını ko laylaştırmalarına yardımcı olacak daha kuvvetli bir nüfus politikası nın gerekli olmadığı anlamına gel mez. Şu anda Sovyetler Birliği'nin birçok bölgeleri insan gücü kaynak larının eksikliğini duymakta ve top lum bu boşluğun doldurulması il ilgilenmek zorundadır. S.S.C.B.'nin geniş topraklarındaki doğal kay nakların gelişmesi, yalnızca Sovyet ler Birliği'nin değil aynı zamanda insanlığın da yararına olacaktır.

Gelişen ülkelerde ve hatta eko nomik yönden gelişmiş kimi ülke lerinde, sorun, tam anlamı ile fark lıdır. Yüksek doğum oranı, birçok ülkelerde ekonomik gelişme için önemli bir engel olmuştur. Kimi ülkelerdeki ekonomik gelişme, nü fus artış hızından geri kalmaktadır Bu ülkelerin ekonomileri, kaygan

DÜNYA NÜFUSUNA İLİŞKİN BAZI GERÇEKLER

★ Dünyada her saniye iki kişi doğuyor.

★ Dünyada bir gündeki doğumlar ölümlerden ikiyüzbin daha fazladır.

★ Dünya nüfusu ayda altı milyon artmaktadır.

★ Dünya nüfusu yılda yetmişdört milyon artmaktadır.

★ Dünyada her yıl yüzyirmiyedi milyon çocuk doğuyor.

Dünya Nüfusu ve Öğretim :

★ Dünyada her yıl doksanbeş milyon çocuk ilkokul çağına giriyor.

★ 1970 - 1985 yılları arasında gelişmekte olan bölgelerde yetmişbeş milyon yeni ilkokul öğretmenine ihtiyaç vardır.

1985 yılında ikiyüzyetmiş üç milyon çocuk ilkokula gidecektir. Buna karşılık her yıl yarım milyon, her gün binüzyüz, her saat elliyedi, her dakika yeni bir öğretmene ihtiyaç duyulmaktadır.

★ 1960 yılında 6 - 11 yaşları arasında okula gidemiyen çocuk sayısı yüzonsekiz milyondur. Eğer bu çocuklar elele tutuşsalardı, dünya çevresini üç kez sararlardı.

★ 1970 yılında 6 - 11 yaşları arasında okula gidemiyen çocuk sayısı yüzonüç milyona düşmüştür.

★ 1985 yılında 6 - 11 yaşları arasında okula gidemiyen çocuk sayısı yüzaltmışbeş milyona yükselecektir. Eğer bu çocuklar eleele tutuşsalar, dünya çevresini dört kere sararlardı.

ir yokuşa tırmanmaya çalışan bir amyona benzemektedir. Tekerlekler kendi etrafında döner, fakat amyon bir yerde durur, hatta baen geriye de kayar.

Birçok ülkelerdeki besin durumundaki zorluklara, yüksek doğum ranın tek ve ana neden olduğunu leri sürmek kuşkusuz yanlış olaaktır. Hızlı nüfus artışının bu konomik sorunların çözümünü enelledi̇ği ve gelişmeyi yavaşlattığı adsınamaz. Fakat, doğum oranının ükseklİği, halkın içinde yaşadığı oplumsal ve ekonomik koşulların, ani yüzmilyonlarca halkın eğitimizliğinin, düşük kültürel düzeyin, oplum güvenliği yokluğunun, gelileyen ekonomik gelişmenin ve oplumsal üretimde kadın emeğinin tkisiz kullanılmasının bir sonucuur. Bu arada, feodal yapının ve eni sömürgeciliğin ortadan kaldırılması ile değişen toplumsal ve konomik koşullar altında, bu ülkeler özgürlük ve bağımsızlık kazanmakta, bu durum kadınların özgürleşmesine ve kültürlerinin gelişmesine etki yapmaktadır. Toplum şlerine katılan kadınlar, uygulamada doğum denetimi de denen aile planlamasının başarıya ulaşmasını amaçlayan ve çağdaş bilimin sunduğu fırsattan yararlanmalıdırlar.

Yarım yüzyıldan fazla zaman önce, ünlü Amerikan yazarı Upton Sinclair «Yaşamın Kitabı» adlı eserinde «Doğum kontrolu, insan aklının, ateşin ve matbaanın bulunmasına eşdeğerde büyük bir başarısıdır. Doğum kontrolu, kadınları ve bütün insanlığı, doğanın kör ve düzensiz bereketinden kurtarmaktadır. Hayvan olarak yaratıldığımız ve karşı koymadığımız sürece öyle bırakıldığımız durumdan bir kurtuluştur bu.» demektedir.

Büyük Hintli düşünür ve eğitimci Rabindranath Tagore doğum kontrolunu konusunda daha kesin konuşur : «Doğum kontrolu hareketi, büyük bir harekettir.»

Uzak geçmişte, insanlar, sayılarını sınırlandırmak için barbar bir biçimde bebekleri öldürürlerdi. Tarihin bu karanlık dönemi geçmişte kalmıştır. Ortaçağlarda, birçok ülkeler, nüfusu kontrol için hiçbir yapma yol kullanmamışlardır. Ortaçağların sonuna doğru, Avrupa'daki aristokratlar aile içinde doğum kontroluna başladılar. Bu uygulama, evli çiftlerin çoğunluğunca kabulüne dek yaygınlaşmıştır.

Bu yola ilk girişenler, nüfusları 19. yüzyılın sonlarında yaklaşık olarak dünya nüfusunun % 3'ü olan, Finlandiya ve Fransa'dır. Eğer, bu ülkelerdeki evli çiftlerin 1/3'inin çocuklarının sayısını sınarladığı varsayılırsa, o zaman dünyadaki evli çiftlerin % 1 kadarı doğum kontrolu uygulamaktaydı.

20. yüzyılın başlarında, Batı Avrupa ve Rusya'nın batı bölgelerindeki nüfusun büyük bir oranı, çocuklarının sayısını düzenliyordu. Bu dönemde, dünyadaki evli çiftlerin hemen hemen % 8'inin çocuklarının sayısını sınırladıklarını tahmin etmekteyiz.

Gürültülü 20. yüzyıl, dünya savaşları ve toplumsal devrimlerin çağı, kadınların durumunu kesinlikle değiştirmektir. Kadınlar büyügirmiş, kadının bu yeni görevi annelik görevi ile iyice yarışmaya başlamıştır. Üretimde kadının rolü olan, küçük ailelere dayanan yeni tür bir alile, ataerkil ailenin yerine geçmektedir. 20. yüzyılın ortalarında, tüm evli çiftlerin yaklaşık olarak 1/4'i çocuklarının sayısını isteyerek sınırlamaktadır.

Yüzyılımızın üçüncü çeyreğinde, bu yöntem daha da ilerlemiştir. Büyük ve küçük birçok ülkeler, şimdi bu etki alanı içindedirler. Doğum kontrolu, yaklaşık olarak bütün Japonya'da ve artan bir yayılma ile Hindistan ve başka kimi Asya ülkelerinde uygulanmaktadr.

Eldeki bilgiler, doğum oranını azaltan tedbirlerin, Çin Halk Cumhuriyetinin bir kısmını da kapsadığını göstermektedir. Bugün, dünyadaki evli çiftlerin % 45'inin çocuk sayılarını sınırladıkları söylenebilir. Bu oranın, yüzyılın sonuna dek aynı hızla artması ya da gelecek yüzyılda % 100'e ulaşması olanak dışı değildir.

Bununla birlikte % 100'lük aile planlaması bile, sorunların çözümlenmesi anlamına gelmez. Evli çiftlerin, doğum sayısını sınırlandırmadan önce, kaç çocuk istediklerini bilmeleri önemlidir. Eğer çiftler, sınırlamaya 5 çocuktan sonra başlarsa, etki yetersiz kalacaktır. Bu nedenle, doğum kontrolu ile birlikte, birçok ülkenin hükümetleri küçük aile kavramını desteklemektedirler. Hindistan kadınlarına «İkinci çocuğa acele etme, üçüncüye sahip olmadan önce 2 kez düşün.» Öğüdü vermektedir.

Kültürel gelişme, kadın emeğinin payının yükselmesi, çocuk ölümünün azalması, toplumsal güvenliğin yaygınlaşması ve geçmişin izlerinin yitirilmesi ile evli çiftler küçük ailelere yöneleceklerdir.

Eğer, evli çiftlerin yarısı geleceklerini 2 çocuğa, kalanları ise 3 çocuğa göre ayarlarlarsa, doğumların sayısı yaklaşık olarak ölümlerin sayısına eşit olacak, dünya nüfusu böylece dengelenmiş duruma gelecektir. Ancak o zaman, nüfus sorununun öneminin ortadan kalkacağı düşünülebilir.

Bu denge cennetten düşmeyecektir. Düzenlenmesi ve başarılması gerekir. Birçok kişi, Marksistlerin, her zaman ve her yerde, en fazla nüfus artışını savunduklarını ve bunu sürdürdüklerini düşünebilirler. Aslında bu, bilimsel sosyalizmin değil, utopyacı sosyalizmin görüşüdür. İngiliz bilgin ve utopik sosyalist William Godwin, örneğin, «Sosyal Adaletle İlgili Soruşturma» (1793) adlı yapıtında «Nüfus onbinlerce yüzyıl daha büyüyebilir ve dünya besin sağlamak için başarısızlığa uğrayacaktır.» Demektedir.

Fredrick Engels, sorunu başka bir yönden belirtmiştir. Karl Kautsky'nin nüfus sorunları üzerine olan kitabını okuduktan sonra, yazara «İnsanlığın böyle bir sayısal büyümesinin soyut olasılığı, şimdi varolan doğal büyümeye sınırlama konması gerekliliğini yükseltecektir.» dediği bir mektup yazmıştır. Engels'in mektubu 1 şubat 1881 tarihlidir. 90 yıl geçtikten sonra oluşan büyük değişikliklerle, «soyut olasılık» için yeterli derecedeki bu uzun dönem, Engels'in önceden gördüğünü, gerçek bir gereklilik durumuna getirmiştir.

Engels tarafından önceden görülen sınırlamaların getirilmesi ile, halkın içinde yaşadığı toplumsal ve ekonomik koşullarda değişiklikler ve bunlarla birlikte uygun bir nüfus politikası gerekli olmaktadır. Trafik ışıklarından hareketle, bugünkü nüfus durumunda, kırmızı ışığın «panik» yeşil ışığın «sorun yok», sarının ise «durmak için hazırlan» anlamına geldiğini söyleyebiliriz.

Paniğin yaygınlaşması, durumu

karmaşıklaştırmak olacaktır. Yeşil ışık da, kayıtsızlık durumu bulunmadığından uygun düşmeyecektir. Tek akıllıca davranış, durumda ılımlı bir değişim yapmak ve zamanında gerekli adımları atmaktır. Benzetmenin rengini değiştirerek, aşırı bir biçimde ilgisiz iyimserlerin bu sorunlara pembe gözlüklerle, çok ilgili kötümserlerin ise kara gözlüklerle baktıklarını söyleyebiliriz. Biz, yaşamı olduğu gibi görmek için gözlüklerin çıkarılması gerektiğini düşünmekteyiz. Bir başka deyişle, gerçekçi olmalıyız.

Hindistan, Meksika ve başka ülkelerdeki «Yeşil Devrim» kısa bir dönem içinde, tahıl ürününün artması olanağını vererek, besin sorununu azaltmıştır. Bu geçici ertelemeden tümüyle yararlanmak ve nüfus artış oranını, yüksek olduğu ülkelerde azaltmak için çalışmak gereklidir.

Buğdayın kısa türünü kullanarak, az sap ve daha fazla tahıl almanın yanında, ürünleri çoğaltmanın daha birçok yolları vardır. S.S.C.B. de hektar başına ortalama ürün, 1961 - 1965'de 1,020 kg. 1966 - 1970'de 1,370 kg. iken 1973'te 1,760 kg ya da 5 yıllık plan döneminde istenen % 26 yüksek olmuştur.

Tohumlama, makineleşme ve topraklardaki gelişmenin hepsi tarımsal verimin artışı anlamına gelir. Hiç kimse, dünyada besin sorunu olmadığı sonucunu çıkarmamalıdır. Besin ve Tarım Örgütü (FAO) ne göre, yaklaşık 1 milyar kişi, aç ya da ciddi olarak az beslenme durumundadır. Birçok ülkelerdeki tarımsal verim artışı, madensel kaynakları ve sahip olmadıkları bir toplumsal düzeni gerektirir. Bu koşullar altında bu ülkelerin nüfus sorunu, doğum kontrolu ile birlikte, hemen çözümlenmesi gerekli önemli bir konudur. Birleşmiş Milletlerin bu konudaki tarafsızlığı, tüm görüş ve inançlara saygılı olduğunu gösterir, fakat bu, halklara, uzun dönemde yalnızca zarar verebilir.

Birleşmiş Milletlerin ve Unesco da dahil olmak üzere, uzmanlaşmış kurumlarının, nüfus sorunlarını çözmedeki rolleri, Uluslararası Dünya Nüfus Kongrelerinde açıkça belirlenebilir. Roma'da 1954'teki ilk kongrede, geniş araştırmalara, istatistikler toplanmasına ve gelecekteki dünya nüfusu için oranlama yapılmasına doğru ürkek adımlar atılmıştır. 2. kongrede 11 yıl sonra 1965'te Belgrad'ta toplandı. Çözümü bekleyen sorunların, o zamana dek eriştikleri varsayılan boyutların geniş ve derinliğine tartışıldığı bir forum olmuştur.

Burada çeşitli düşünceler açıklanmış, değişik durumlar aydınlığa kavuşturulmuş ve çeşitli görüşler önerilmiştir.

O zamandan beri, neredeyse 9 yıl geçti. Artık konuşmayı bırakıp harekete geçilmelidir. Birçok ülkelerde doğum oranının azaltılmasının önemli bir ulusal görev durumuna geldiği açıktır. Bununla birlikte, bu görevin başarılmasında ailelerin ve hükümetlerin egemenliğine el uzatılmaması gerekir. İlgili ülkelerde, evli çiftlerin yeniden üretme alışkanlıklarına kesin bir etki yapacak bir nüfus politikasının düzenlenmesi için sağlam öneriler gerekmektedir. Bu iş uygun fonlar ve açık yasalar ister.

Devlet paraları hükümetler tarafından kullanılır. Yasalara da onlar karar verir. Bu nedenle, Birleşmiş Milletler, Romanya'nın başkenti Bükreş'te ağustos 1974'te hükümetler düzeyinde üçüncü bi kongreyi toplamak akıllılığını gös termiştir. Bu kongrenin nüfus sc runlarının çözümü için kesin ted birler açısından yeni bir aşamay belirleyeceği umulmaktadır.

Etkili bir nüfus politikası, yal nız doğum kontrolunu değil, ayn zamanda ölüm oranının düşürül mesini de içerir. Yaklaşık olaral tüm ülkelerde, çocuk ölümüne kar şı savaş, tartışmasız bir gelişm göstermiştir. Fakat yetişkinleri ölüm oranı kimi durumlarda kötü leşmiştir: Her yıl en az 2 milyo kişi kazalarda ölmektedir.

Bükreş Kongresinde, yol, ev v sanayideki kazaların her çeşidin karşı, uluslararası kazaları önlem merkezi kurma yolunda bir öner belki yararlı olabilir. Ayrıca birçol ülkelerde, giderek artan orandak az gören ve az duyan yaşlı halkın kazalarla karşılaşma olasılığını fazla olduğu akılda tutulmalıdır.

Anlamlı bir öykü anımsadım Bir zamanlar Doğulu bir yönetici en akıllı adamlarını çağırır ve or lardan insanlığın tarihini yazma larını ister. Adamlar yüklendikler göreve uygun olmadıklarından, «İn sanlar doğar, acı çeker ve ölür» bi çiminde sorunu kısa yanıtlamay kararlaştırırlar. Uluslararası Nüfu Yılı doğal ve toplumsal bilimlerde ki başarıların büyük ve genel hazi nesine büyücek bir yardım olabil melidir. Böylece, insanlığın kısa ta rihi «insanlar doğdu, acı çekmedi mutlu ve uzun yaşadılar şeklind olsun.»

(*) Unesco'dan Dünyaya Açılan Pe cere GÖRÜŞ'ün 1974 Temmuz Ağustos sayısından alınmıştır.

(1) Boris URLANİS, S.S.C.B.'nin önde gelen nüfus bilimcisi.

ŞİLİ'DE FAŞİZMİN MEYVELERİ

Enflasyon hızında dünya rekorunu elinde bulunduran Şili, bu dalda yeni bir aşama yapmıştır. Gerçekten de, resmî istatistiklere göre Şili'de hayat, 1974'ün ilk 9 ayı içinde % 42,6 oranında pahalılaşmıştır.

Yetkililer, sadece Eylül ayında enflasyon hızının % 12,8 olduğunu belirtmişlerdir.

En fazla fiyatı artan maddelerin başında gıda maddeleri gelmektedir.

1973 Eylül'ünden bu yılın Eylül ayına kadar geçen dönemdeki hayat pahalılığı ise % 17,4 olmuştur.

Resmî makamlar, 1973 yılındaki, yıllık enflasyon oranının ise % bini geçtiğini belirtmişlerdir.

FESÜPHANALLAH

İlhami SOYSAL

TÖB — DER'e, arada bir de olsa konuk yazar olarak yazmak çağrısı aldığımda, aklıma birçok konu birden geldi... Doğrudan doğruya öğretmenlere seslenen bir yayın organında yazıp söylemek istediğim o kadar çok konum vardı ki...

Yazı makinasının başına oturacağım güne kadar, konular içinde konu seçmekte güçlük çekmiştim. Mektupla öğretim sorununa mı değineyim, yüksek öğrenim veren okullara giremeyen öğrencilere mi yoksa ilk öğretim çıkmazına mı, sürüp giden öğretmen kıyımına mı, beslenme sorununa mı?

Kafamın içinde konular birbirleriyle boğuşup, bir ufacık deftere aldığım notlar, gözlerimin önünde cirit atıp duruyordu ki, birden lise son sınıfta okuyan kızım önüme dikildi;

— Baba, ben şu dersi anlayamıyorum, bana anlatır mısın? dedi.

Kızım, onbir yıllık öğrencilik döneminde, dersleri konusunda ilk kez benden yardım istiyordu. Pek şaşırdım. Çok çok iyi değilse bile, ortanın üstünde, hiç kırık almamış, hiç bütünlemeye kalmamış, yıl kaybetmemiş bir öğrencidir kızım. Zaman zaman fen derslerinden sıkıntıya düştüğü dönemler olduğunda da, bu konularla benim oldum olasıya aramın olmadığını bildiğinden bana değil anasına, ya da bir başka bilene danıştığını da bilirdim.

Kızım ilk kez benden yardım istiyordu ve elinde bir ders kitabı tutuyordu. Kitabın adı «Mantık»tı...

Bütün bir ilk ve orta öğretimi süresince kızımın ilk kez yardımına koşma olanağına kavuşmuş bir baba olarak, azıcıkta kıvançla ve gönenerek lise üçüncü sınıfları için yazılmış, Eğitim Bakanlığınca okutulması salık verilmiş Mantık kitabını elime aldım. Otuz yıl kadar önce ben de ders olarak mantık okumuştum. O zamanlar liselerde Hasan Ali Yücel'in yazdığı bir Mantık kitabı okutulurdu. Çağına göre oldukça ileri ve çok sağlam yapılı bir kitaptı, dili de oldukça duru ve diriydi...

Kızımın okuma zorunda olduğu Mantık kitabını elime aldıktan sonra, en yumuşak ve sevecen sesimle sordum:

Söyle bakalım, bunun neresinde neyi anlamadın?

Kızım, elimdeki kitabın pek başlarında bir sayfayı gösterdi:

— İşte, şu bölümü, dedi.

Gösterdiği bölümün başlığı «Terimler» di ve şöyle başlıyordu:

«Terim, bir fikrin ifadesidir. Psikolojide kavram denilen şeydir.

Terimler, kemmiyet bakımından cüz'î ve küllî, ferdî ve genel diye ayrılırlar.

Cüz(î, bir zümre varlığın yalnız bir bölümünü ifade eden terimdir.

Küllî, ifade edilen şeyin bütün fertlerini içerisine alan terimdir.

Yalnız bir şeyi gösteren terime ferdî denir.

Bir cinsi ifade eden terime genel terim denir. (Birkaç insan) veya (bazı insanlar) terimi cüz'îdir: (Bütün insanlar) terimi küllîdir: (Ahmet) terimi ferdîdir; (İnsan) terimi geneldir.

Keyfiyet bakımından terimler, mücerret ve müşahhas olurlar. Mücerret terim, zihin dışında konusu bulunmayan terimdir: İnsanlık, iyilik, beyazlık gibi. Müşahhas terim, zihnin dışında konusu bulunan terimdir: Ahmet, İstanbul gibi.

Mantıkta terimlerin müşahhas ve mücerret oluşları, psikolojide kavramların müşahhas ve mücerret oluşundan farklıdır...»

Lise üçüncü sınıflarda okutulan Mantık kitabının terimler konusu böylece uzayıp gidiyordu. Okuduğum kadarıyla, ortada bir Mantık kitabı yok, bir aşure vardı. Daha doğrusu deyimi ile bir mantıksızlık anıtı... Ama gene de, kızıma sordum:

— Bunların nesini anlamadın?

Kızım, sorumu duraklamasız yanıtladı:

— Terim bir fikrin ifadesidir deniliyor. Oysa terim, özel ve belirli bir kavramı olan sözcük değil midir? Sözlüğe baktım, mantıkta terim deyimi için verilen karşılık şöyle; Bir önermede konu ile yüklemden her biri... Bizim ders kitabındaki terim tanımı-

nı ele alsak, doğru saysak, bir fikri belirtmek için de kocaman bir kitap yazsak, tanıma göre o kocaman kitap da bir terim sayılacak. Olur mu böyle şey?

Kızım mantık okumaya yeni başlamış ve daha kitabının ilk sayfalarında tökezlemişti ama mantıklı konuşuyordu. Sözlerini sürdürdü:

— Sonra da demek kemmiyet? Cüz'î, küllî, ferdî, ifade, mücerret, müşahhas gibi sözcükler günümüzün sözcükleri mi? Ben bunların anlamını sözcükten çıkarabilmek ve bulabilmek isterken, ister istemez cümlenin anlamını kaçırıyorum.

Öğrenciliği süresince ilk kez kızıma yardımcı olacağımı sandığım ve umduğum bir noktada, elimde 1974 yılında yedinci basımı yapılmış, liselerde üçüncü sınıf öğrencilerine okutulması zorunlu kılınmış, İstanbul Erkek Lisesi Felsefe Öğretmeni Nurettin Topçu'nun yazdığı Mantık kitabı, dondum kaldım...

Bilebildiğim kadarıyla, Nurettin Topçu, üstüne üstlük, Üniversite düzeyinde biim adamlığına da soyunmuş, «Doçent Dr.» etiketini de kazanmış biriydi. Ama lise öğrencilerine okutulan, ders kitabı olan yapıda terim'i «bir fikrin ifadesidir» diye tanımlayabiliyor, bir sonraki sayfada konu başlığı olarak «İçlem ve Şümul» sözcüklerini yan yana getirebiliyor ve bundan rahatsızlık duymuyordu.

Bu sayın öğretici, 17—18 yaşında öğrenciler için yazdığı kitapta, hem de mantık kitabında, terimler'i anlatırken şöyle cümleler kurabiliyordu:

«Mantıkta bir şeyi veya bir varlığı gösteren terimler müşahhastır. Psikolojide dışımızdaki ancak belli eşya ve varlıkları gösteren terimler müşahhas oldukları halde mantıkta herhangi bir şeyi veya bir varlığı gösteren terimler müşahhastır, ne surette var olursa olsun. Psiklojide cins isimleri mücerret olduğu halde mantıkta müşahhastır. Bitki, hayvan, insan, Allah terimleri gibi. Bunlar psikolojide mücerret oldukları halde mantıkta müşahhastırlar. Ait oldukları eşya ve varlıklardan yalınlama ile ayrılmış olarak bir oluş tarzını, bir vasfı veya bir münasebeti gösteren terimler, mücerrettir. Mesafe, beyazlık, hayat, düşünce terimleri gibi...»

Bir öğrenci velisi olarak, kızımın mantık kitabıyla bu tatsız tanışmadan sonra, oturdum ve kitabı baştan aşağı okumaya çabaladım. Evet çabaladım... Tümünü anlayabildim desem yalan olur. Ve bu kitap, lise son sınıf öğrencilerinin okuyup anlaması, daha da önemlisi mantık nedir, bunu öğrenmeleri için yazılmış bir kitaptı. Mantık adına böyle bir kitap yazılacağını bilebilseydiler, kuşkusuz Sokrates'tan Aristoteles'e, Farabi'den İbni Sina'ya, Bacondan Descartes'a, hele hele Kant'tan Hegel'e tüm mantıkçılar, mantığı bir bilim olarak geliştirmiş olmaktan üzüntü duyarlardı.

Aman Tanrım! Bu mantık kitabındaki dil tutarsızlığı başlı başına mantıksızlık örneği olarak gösterilebilirdi. O ne kargaşa, o ne anlamsızlık, o ne tutarsızlık?

Fransızca'nın (Accident)ı karşılığı (müşterek arazi vasıf) demek mi istersiniz, (küllî müsbet-küllî menfi-cüz'î müsbet -cüz'î menfi) gibi medrese arlığı bir dille yapılmış tanımlar ve bunların tepesine (önermeler) diye öz türkçe bir konu başlığı koymalar mı? Arapça'nın, Farsça'nın, Fransızca'nın ve arada bir de türkçe'nin karışmasiyle ortaya çıkmış çorba bir dille anlatılmaya çalışılan mantık kavramları ve kuralları...

Bütün bunları görünce, tamam dedim kendi kendime. İşte konu: Türkiyede orta öğretimin son sınıflarında okutulan bir mantık kitabı, bunu okuyup öğrenmek ve anlamak zorunda olan on binlerce öğrenci, bu kitabı yazan bir öğretmen ve Tanrı bilir bu kitabı öğrencilerine ne biçimde anlatıp, okutup öğretmeye çalışacak yüzlerce, binlerce felsefe öğretmeni... Sonra bu kitabın okullarda okutulmasını, öğrenilmesini zorunlu kılan bir Milli Eğitim Bakanlığı, bu bakanlığın daha adıyla bile Osmanlılıktan kurtulamamış «Talim-Terbiye» kurulu.

Bir öğretmen çocuğu olarak, bir öğrenci babası olarak yaşamı okumak ve yazmakla geçmiş, görevi yazarlık olan biri olarak, özellikle öğretmenlere seslenen bu dergide bütün bunları yazdıktan sonra, vah Türk eğitimi-nedense Millî Eğitim demeğe hiç gönlüm elvermiyor — vah demekten başka ne diyebilirim ki? Ya da babam gibi de değil, dedem gibi kocaman bir fesübhanallah!... çekersem, haksız mıyım?

hukuk köşesi

ÖZGÜRLÜK

Halit ÇELENK

Özgürlük sorunu ve özgürlük için mücadele insanoğluyla yaşıttır. İnsan yeryüzünde görüleliberi bu mücadele başladı. Önce doğaya karşı ve daha sonra, toplumlarda sınıflaşma süreci başlayınca, egemen sınıflara karşı.

Depremler, su baskınları, vahşi hayvan saldırıları, sıcak, soğuk, yangın, kıtlık, bulaşıcı hastalık gibi doğa âfetleri karşısında güçsüz kalan insan bunlara karşı savaşmak zorundaydı. Bu savaş güç bir savaş oldu. İnsanı doğaya karşı tutsaklıktan kurtaracak bir savaş. Böylece insan tarih boyunca iki yönlü bir özgürlük mücadelesi vermek zorunda kaldı.

Ateş yakmayı bilmeyen insan doğaya tutsaktı. Bu tutsaklık bin yılları kapsayan tarihsel dönemler boyunca sürdü. Sürtme ile ateş yakma doğaya karşı mücadelede önemli bir başarı oldu. Bu buluş insanı hayvansal yaşantı biçiminden, ilkel yaşantı dönemlerinden büyük oranda uzaklaştırdı.

Buharı, elektriği, atomu bulan insan doğaya karşı tutsaklıktan yavaş yavaş kurtuldu. Tutsaklığı adım adım yendi. Teknik uygarlık alanında atılan her adım, özgürlük savaşında bir başarı oldu. İnsan yavaş yavaş doğaya egemen olma doğrultusuna girdi.

Doğaya karşı özgürlük savaşı, sorunu çözmedi. Çözemezdi de.

Bu mücadele yanında egemen sınıfların ve bunların kurdukları sömürgen düzenlerin insan üzerinde yarattığı tutsaklık ve bu tutsaklığa karşı mücadele daha zor ve amansız oldu.

Efendi-köle, Senyör-Serf, İşçi-Patron mücadelesi tarihin büyük dönemlerini kapladı. Her dönemde tutsaklık sürdü. Sadece tutsağın adı değişti. Giderek tutsaklaştırma yöntemleri gelişti, inceldi. Ona karşı mücadele de aynı oranda değişik yöntemler kazandı.

Bu mücadele, doğaya karşı verilen mücadeleden daha çetin oldu. Çünkü tutsaklaştırma insandan geliyordu, bilinçli ve örgütlü idi. Amansız ve acımasızdı. Ileri bir tekniği desteğine almıştı.

Sosyal mücadeleler, iç savaşlar, evren savaşları egemen sınıfların bu tutsaklaştırıcı, özgürlüğü yok edici tutumlarından kaynaklandı.

Savaş bugün de sürüyor.

Egemen sınıflar da özgürlükten söz ediyorlar. Tarih boyunca ettikleri gibi. Sömürü özgürlüğü, ticaret özgürlüğü, daha çok kazanç özgürlüğü, işkence yapma özgürlüğü! Onlar için özgürlük para, daha çok para. Halk için ise yaşam savaşı. Onların özgürlük savları, tavuk kümesinde tilkilerle tavuklara eşitlik istemekten farksız.

Onlara göre, fabrikalarından binlerce işçiyi atmak, fiyatları düşürmemek için tonlarla mal yakmak, lokavt adı altında işçi haklarını çiğnemek özgürlüktür. Ve onlar bıyık altından gülerek bir bilgin edası ile «Yasalarımızda herkesin altın tabakta yemek yemek yemesini yasaklayan bir hüküm de yoktur» derler. Yani herkesin sömürmekte ve güçsüzü ezmekte özgür olduğunu, yasaların da buna olanak verdiğini söylerler.

Özgürlük mücadelesi sürecek. İnsanın insan üzerinde egemenliği son buluncaya kadar. İnsanın insan üzerine egemenliği ilkesine dayalı düzenler sona erinceye kadar.

Yakın zamanlara gelinceye dek, insanlar özgür müdür? değil midir? sorusu soruldu ve tartışıldı. Ama özgür olmak için, tutsaklıktan kurtulmak için insanların ne yapmaları gerektiği yeterince düşünülmedi. Bu sorunun cevabı araştırılmadı.

Geçtiğimiz yüzyılda çıkar yol, mücadele yolu saptandı, gösterildi. Bu yol örgütlü, bilinçli bir yol. Mücadele hedefe doğru yürüyor. Hedef yakınlaşıyor.

Tutsaklığı doğal sayan Aristo; «Tutsaklık ne zaman kalkacak?» sorusuna, üstün zekâsı ile, «Çıkrıklar ne zaman kendi kendine dönerse» cevabını vermişti. Artık çıkrıklar kendi kendine dönüyor. Ama tutsaklık bitmedi. Bitmesi için çıkrıkların yön değiştirmesi, emekçiden yana dönmesi gerek! Çıkrıkların kolları artık emekçilerin elinde, özgürlük günü yakın ve gerçek erdem bu mücadelede payı olanların Tutsaklık tüm biçimleriyle tarihin karanlıklarına görülecek. 21. yüzyılın insanları tarihin en gür sesiyle özgürlük türküleri söyleyecek.

EĞİTİM KÖŞESİ

İŞSİZLİK

Ülkemizde gün geçtikçe artan işsizlik en ciddi sorunlarımızdan biri haline gelmiştir. özellikle son on yıl içinde yurt içinde iş bulamayan milyonlarca işçi Almanya ve diğer Avrupa ülkelerine göç etmekte, karınlarını doyurabilmek için, asgarî bir geçim sağlayabilmek için bu yabancı ülkelerde çalışmaktadırlar. Zorluklarla dolu, yarını belirsiz yaşamlarını gurbet illerde sürdüren bu insanlar geçtiğimiz yıllarda en önemli ihraç metaımız olmuşlardır.

Hepimizi ilgilendiren işsizlik sorununun kaynağı nedir?

Acaba işsizlik doğal bir olay mıdır?

Bazılarının iddia ettiği gibi insanların bir kısmının rahatça iş bulmaları, kolay geçinmeleri ve mutlu bir yaşantıya sahip olmalarının yanısıra büyük bir kısmının işsizlikten kıvranmları doğa-üstü güçlerin bir emri midir?

Kafalarındaki örümcek ağlarını silkip atamamış olanlar, geçmişe ait köhne inançların baskısından kendini kurtaramayanlar bu safsatalara inanabilirler.

Dünyayı çıkarlarının dar penceresinden görenler bu saçmalıkları bilerek kabullenebilirler: egemen sınıflar ezilen halkların bilinçlenmesini biraz daha olsun geciktirebilmek için bu hikâyeleri yayabilirler.

Ve emekçi kitleler olanca saflılıkları ve iyiniyetleriyle bu uydurmaları kısa bir süre için de olsa benimseyebilirler.

Ama çağımızda gerçekler fazla saklanıp gizlenemiyor. Bilimin ışığı en karanlık köşelere değin yayılarak beyinleri aydınlatıyor, geleceğe ve geçmişe ışık saçıyor. Ve insanlar her geçen gün biraz daha bilinçlenip olayların derinliğindeki gerçekleri kavrıyorlar.

Umudumuzun kaynağı olan bilime sorunumuzla ilgili olarak bir göz atacak olursak işsizliğin nedeninin kapitalist sistemin tabiatında olduğunu açıkça görürüz.

Kapitalizm bir işsizler ordusu olmaksızın yaşayamaz. Piyasa koşulları üretimde genişlemeler gösterdiği her an kapitalistin elinin altında en az ücretle ve kolayca kiralayabileceği bol sayıda işçi olmalıdır. Bu gerçeği burjuva politikacıları açıkça söylerler. Örneğin Amerika Birleşik Devletlerinin eski başkanlarından Harry Truman bir gazeteciyle yaptığı bir konuşmada aynen şöyle diyordu: «Belli sayıda örneğin 3—5 milyon kadar işsizin varlığını rahatça benimseyebiliriz. Bazı insanların iş aramaları ekonomik yapı için bir sağlık işaretidir.»

Amerika Birleşik Devletleri başkanı temsil ettiği egemen sınıflar açısından haklıydı: çünkü işsizlik işçi sınıfına karşı kullanılan en güçlü silâhlardan birisidir. Dünyanın her yerinde işsizlik daima işçilerin üzerinde kapitalistlerin baskılarını arttırmalarına, onların çalışma koşullarını daha da kötüleştirmelerine ve böylelikle ceplerine akan kâr miktarını gittikçe arttırmalarına yardımcı bir unsurdur. Bu sorun çalışanlar için Demoklesin kılıcıdır. İş koşullarının kötülüğü, iş saatlerinin fazlalığı, buna karşılık ücretlerin düşüklüğü nedeniyle hakkını aramaya kalkan her işçiye kapının önünde bekleyen ve aç olduğundan en kötü koşullarda bile çalışmaya razı olan insanlar hatırlatılır. Gerçekten de emrinde çalışanları herhangi bir sebeple işten atan işveren onların yerine rahatça eleman bulabilmektedir. Görüldüğü gibi işsizlik kendi içinde tüm ücretli işçiler için yarına güvensizlik, sürekli bir huzursuzluk taşır. Kapitalist ekonomideki üretimin düzensizliğinden doğan bu sorun bilhassa dışa-bağımlı ükelerde ve sömürgelerde milyonlarca insanın problemidir.

A.B.D. de son dünya savaşı sırasında emekçilerin % 20'sinin mesai saatleri haftada 48 saatı aşarken diğerleri 50 saatten çok çalışıyordu. Aynı zamanda sözü geçen insanların % 10 — 15'ine ise sadece haftanın bir kısmında çalışma izni veriliyor ve bunlara çok düşük ücretler ödeniyordu. Öte yandan ülkede yine milyonlarca işsiz vardı. Savaş sanayii bile işsizliği önleyemiyordu. Çünkü bu olgu geçici bir durum değil kapitalist üretim biçiminin doğal bir sonucu, ekonomik bir yarasıdır.

Öte yandan egemen sınıflar işsizliği gizlemeye çabalarlar. Bir Amerika'lı uzman, U.S.A.'da domuzların yıllık yavrulama durumları, buğday üretiminin artışı vs... gibi konularda çok doğru istatistikler yapıldığını ama yılda kaç işçinin işsizlikten bunaldığı sorununun kimseyi ilgilendirmediğini söylemektedir. Resmi devlet istatistiklerinde bile işsiz sayısı azaltılarak verilmektedir.

İşsizlik, kapitalist sistemin düzensiz üretim biçiminden doğduğundan ancak ve ancak sosyalist düzenin planlı ekonomisinde ortadan kalkabilir. Birçok temel sorunun çözüm noktası sosyalizme giden yolda yatmaktadır.

Toplumlar tarihin zorunlu olan bu aşamasına her geçen gün biraz daha yakınlaşmakta ve pek te uzak olmayan bir gelecekte insanlığı işsizlikten ve tüm dertlerden arınmış günler beklemekedir.

(Başlarafı sayfa 1'de)

retmenden soyutlamak, öğretmeni demokratik ve özlük sorunlarından ve dolayısıyla yurt sorunlarından soyutlamak için yapılmıştır.

Öğretmenlerimizin içinde bulunduğu bunalımı temelli yukarıda sözünü ettiğimiz kasıtlı oyunlara bağlamak şüphesiz ki büyük yanılgı olur. Bu, öğretmenlerin ekonomik sorunlarını ilgilendiren halkalardan biridir. Konuyu özellikle sosyo-ekonomik ve sosyo-politik açıdan irdelemek zorundayız.

Ekonomimizin ve buna bağlı olarak ekonomiye egemen güçlerin emperyalizme göbek bağı ile bağlı olduğunu yadsımak olanak dışı. Yurdumuzda ekonomik egemenliğe sahip olan emperyalizm, başta politik olmak üzere her türlü düzenlemenin emperyalist devletlerin çıkarları doğrultusunda olmasını istemektedir. Eğitimimizde de farklı zamanlarda yapılan ikili anlaşmalarla bu sağlanmıştır. Köy Enstitüleri denemelerine son verilmesi ve böylece milyonlarca kişinin okuma yazma olanaklarından yoksun bırakılması böylesi bir bağımlılığın sonucudur.

Yurdumuzdaki yerli egemenler ve onların ağababaları emperyalizm eğitim planlamasını halkın isterleri doğrultusunda yapmaz. Ve hatta diyebiliriz ki planlama kisvesi altında bir plansızlığın sürüp gitmesini arzular. Bugün resmi ağızlar 18 bin ilkokul öğretmeni fazlalığı var demektedir. Bu halkımızı yanılmaktan başka bir anlam taşımaz. Türkiye'de 2,5 milyondan fazla okuma çağına gelmiş çocuk okuma olanaklarından yoksunken böyle bir fazladan bahsetmek başka bir anlam taşımaz. Basit bir hesapla alt yapı kurumlarının ve okul araç-gereçlerinin sağlanması koşuluyla 3 milyondan fazla çocuğun eğitimi için en az 45 bin ilkokul öğretmenine ihtiyaç olduğu açık olarak görülür. Elbette bu görünürdeki rakam. Bir de kişinin emeğinin alabildiğine sömürülmesinden kaynaklanan öğretmen açığı varki, bu, öğretmen açığını daha da büyütmektedir. Bugün ikili öğretim uygulanan ilkokullarda bir öğretmen 30 saat, normal öğretim uygulanan okullarda ise 35 saat ders okutmaktadır. Ders planlarının hazırlanması, verilecek dersin hazırlanması v.b. çalışmalar da bu çalışma saatlerinin dışında kalmaktadır. Ve ne yazık ki bu öğretmelerimize çalışanlar içerisinde en az ücret verilir, normal çalışma süresinin dışındaki çalışmaları ücretle değerlendirilmezken öğretmen fazlasından da sözedilebilmektedir.

Günümüzde, ilkokul kesiminde çalışan öğretmenlerimiz için çalışma saatlerinin düzenlenmesi ve ilkokul öğretmenlerinin de fazla çalışma saatlerinin ücretle değerlendirilmesi önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Eşit emeğe eşit ücret kuralından hareketle bu düzenlemenin bir an önce yapılması kaçınılmazdır. Bunun aksi Milli Eğitimimizin zarar hanesine yazılacak bir tavırdır.

Öteden beri Türkiye'de öğretmen örgütleri, öğretmenlerin sorunlarını sıralamaktan ve öğretmenin iş vereni olan Milli Eğitim Bakanlığından bu sorunların çözümlenmesi için dilekte bulunmaktan başka bir şey yapmamış, yapamamışlardır. Bilinmelidir ki, çağdaş örgütlenme düzeyine ulaşmadan hiç bir iktidar dönemine (siyasal iktidar ve onun Milli Eğitim Bakanlığı ne kadar iyi niyetli olursa olsun) öğretmenlerin ve öğretmen örgütlerinin istemleri yerine getirilmez. Bugün demokratik ve özlük haklarımızın sosyal demokratların ağırlıkta olduğu bir iktidar tarafından kulak arkası edilmesi bunun en açık örneğidir. TÖS döneminde başarı ile sürdürülen 4 günlük uyarı boykotu da, pazarlık masasına oturulamadığı için istenen sonuca ulaşamamıştır. Öğretmen örgütçülüğünün vardığı bugünkü aşamada biz diyoruz ki :

1 — Tek iş kolunda tek örgüt prensibine uyularak ilkokul öğretmeninden üniversite öğretim üyelerine dek aynı örgüt çatısı altında toplanmak zorundayız.

2 — Dernekler yasasının anti-demokratik hükümlerinin değiştirilmesi için çaba harcamak zorundayız.

3 — Örgütsel çalışmalarımızın ağırlığını en doğal ve demokratik hakkımız olan sendikalaşma uğraşısına vermeliyiz.

4 — Öğretmeni meslek bağnazlığına

itmek istemeyen her türlü unsurlarla uğraşmak zorundayız.

5 — Tüm çalışanların örgütleriyle (sendikalar) bir federasyon altında birleşmek için şimdiden kamuoyu oluşturmak çalışmalarına başlamak ve bu tür örgütlenme biçimine kendimizi hazırlamak zorundayız.

Bunlar örgütlenmede ve özlük sorunlarımızın çözümünde bizi bekleyen ivedi sorunlar. Bunlar çözümlenmedikçe egemen güçlerin bize ödün vermesi söz konusu olamaz. Dostça yaklaşımlar, temenniler, dilekler sorunlarımızın çözümünü hiç bir zaman sağlamıyacaktır. Öğretmen olarak bizim sırtımızda taşıdığımız emek sömürüsü, ekonomik baskı, sosyal adaletsizlik yükünün daha büyük ağırlık olarak halkın sırtında da dolaştığını biliyoruz. Üstümüzdeki haksızlıklar halkımızın sırtındaki haksızlığın uzantısıdır. Bu nedenle biz sorunlarımızın çözümünün halkın sorunlarının da çözümüne bağlı olduğunu söylüyoruz. Özlediğimiz çözüm halkın bilincine yerleşecek GERÇEK DEMOKRASİ anlayışıyla sağlanabilir. Halkla birlikte omuzladığımız yükün ağırlığından kurtulmanın yolunu gene halkımızla birlikte arayacağız; onunla el-ele kafa kafaya vererek bulacağız bu çözümün yolunu, yöntemini. Bundan başka çıkar yol da görmüyoruz.

DÖVÜLDÜĞÜMÜZ İÇİN YILMIYORUZ

12.9.1974 günü Savur'da gerici çevrelerin besleyip *kışkırttığı faşist taslakları tarafından saldırıya uğrayıp yaralanan öğretmenlerden Gercüş Savur Sapanlı Köyü Öğretmeni M. Salih Karakaya'dan bir mektup aldık. Karakaya'nın mektubu özetle şöyle :*

«Faşist komandolar, Savur'da Atatürkçü, Devrimci, yurtsever öğretmenleri saf dışı etmek için eyleme geçmişlerdir.

Egemen güçlerden ve onların emrindeki kimi yöneticilerden destek gören faşist taslakları, Savur Şubemiz üyesi öğretmenlerin peşini bırakmıyorlar, öğretmenleri rahatsız ediyorlar, sataşıyorlar. Bunların destekleyicilerinden biri de Savur Halk Eğitim Müdürü. Bu kişi TÖB—DER'e ve üyelerine düşman. Bir başkası da Savur İlköğretim Müdürü. İlköğretim Müdürü, geçen yıl bir ay görevimi terkedip hacca giden Halk Eğitim Müdürünü korudu.

Biz yurtsever öğretmenlere hakaret edildi. Sokaklarda taşlandık. Durumu güvenlik kuvvetlerine bildirdik, bu tür olayların önlenmesini istedik. Ama aldıran olmadı, üstelik faşist güçler daha da üzerimize saldırtıldı.

12.9.1974 günü emniyetten hareket eden saldırganlar sokak ortasında herkesin gözü önünde bizi dövdüler. Benim sol gözümün üstü kesici âletle yarıldı. Arkadaşlarım Sadık Sarı ve Bedirhan Şimşek de dövüldüler. Şimşek sırtından bıçaklandı.

Saldırganlardan şikâyetçi olduk. İlgililer suçlu bizmişiz gibi fotoğraf ve nüfuz kâğıtlarımızı istediler. Saldırganlar ise karakolda kahve, çay, sigara içtiler, görevliler tarafından ağırlandılar.

Savcılıkta bir yurttaş komandolardan birine «burada ne işiniz var» dediğinde şu cevabı aldı: «Adam dövdük, şimdi de Savcı ile sohbet etmeye geldik». Savcı saldırganlardan birinin evinde oturuyor, bu yüzden olayın üstünde durmadı.

Bizi yıldırmak isteyenlere şunu haykırıyoruz: «Her haksız uygulamadan daha da bilenmiş olarak çıkıyoruz. Tüm yurtsever, devrimci güçlere selâm».

BİR AÇIKLAMA

Sosyal — İş Sendikası adına A. Baki Son ile Hasan Basri Doğanay ve TÖB — DER personelinden bazıları, kimi şubelerimize birer yazı göndererek derneğimiz Merkez Yürütme Kurulu hakkında gerçeğe aykırı iddialar ileri sürmüşlerdir. Bu iddialarla ilgili olarak aşağıdaki noktaların şube ve üyelerimize açıklanması uygun görülmüştür:

A) Sosyal — İş Sendikası, 27.8.1974 tarihinde TÖB — DER'e başvurarak sendikaya üye olan işçiler adına toplu sözleşme görüşmeleri için:

a) 2.9.1974 günü Sosyal — İş Genel Merkezinde toplanılmasını,

b) Bu olanaklı olmadığı takdirde TÖB — DER'in toplantı için uygun bir yer ve tarih bildirmesini istemiştir.

B) Bunun üzerine Merkez Yürütme Kurulumuz, toplu sözleşme görüşmeleri için ilk toplantının 16.9.1974 günü yapılmasını 29.8.1974 günü Sosyal—İş'e önermiştir.

C) 16.9.1974 günü TÖB — DER Genel Merkezinde TÖB — DER temsilcileriyle Sosyal — İş Sendikası temsilcileri arasında ilk toplu sözleşme toplantısı yapılmıştır. Sendika'nın TÖB — DER'e sunduğu toplu sözleşme taslağının incelenmesi için iki taraf temsilcilerinin uygun bulması ve kararı ile ikinci toplantının 28.9.1974 günü yapılması kararlaştırılmıştır.

Ç) 28.9.1974 günü yapılan ikinci toplantı sonunda, TÖB — DER'le Sosyal — İş arasında toplu sözleşme imzalanmıştır.

D) Başta Türkiye öğretmenleri olmak üzere tüm emekçi halkımızın daha iyi yaşama ve çalışma koşullarına kavuşmak amacıyla anayasal örgütlenme haklarını kullanmalarından yana olan TÖB — DER Merkez Yürütme Kurulunu, dernek genel merkezinde çalışan işçilerin örgütlenmesine karşıymışlar gibi göstermek, ne gerçeğe uygundur ve ne de emekçilerin ekonomik, sosyal ve siyasal haklarını savunmak durumunda olan kişi ve örgütlerin sorumluluğu ile bağdaşır.

E) Yukarıda adı geçen iki yazıda iddia edildiği gibi kişi işçi ne toplu sözleşme görüşmelerinin kesilmesi ve ne de işçilerin anayasal haklarını kullandıkları için çıkartılmışlardır. Bu iki işçi personel fazlalığı, işteki verimsizlikleri ve davranışları yüzünden çıkartılmışlardır.

Şube ve üyelerimize duyurulur. Saygılarımızla.

T Ö B — D E R

Sahibi : Ali Bozkurt
Yazı İşleri Md. : Musa Uysal
Adres : G. Mustafa Kemal Bulvarı 14/1 - 12 ANKARA
Tel : 25 14 52 _ 17 49 27
Abone : Yıllık 20 TL. 6 Aylık 10 TL.
Dış Ülkeler : Yıllık 50 TL.
Fiyatı : 1 TL.

ŞARK MATBAASI ANKARA — 1974

Sayın : .....

.....

.....

.....